

POLONUS

11

230

2015

**Związek Polaków w Rumunii
Uniunea Polonezilor din România**

11 listopada Święto Niepodległości Polski

Deszcz i wiatr nie zakłóciły uroczystych obchodów 97. rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości

Uroczystości odbyły się w całym kraju, we wszystkich miastach, miasteczkach i gminach, ale te najważniejsze i najbardziej atrakcyjne odbywały się oczywiście w Warszawie.

Główne obchody odbyły się na stołecznym pl. Piłsudskiego. Rozpoczął je koncert i pokaz musztry paradnej w wykonaniu Orkiestry Wojskowej. W południe odbyła się uroczysta odprawa wart, niepodległościowy apel pamięci oraz złożenie wieńców przy Grobie Nieznanego Żołnierza. Później z pl. Pił-

sudskiego wyruszyła defilada historyczna, w której wzięło udział ponad 400 rekonstruktorów w umundurowaniu różnych oddziałów wojskowych, m.in. powstańców listopadowych i warszawskich, Polskiej Organizacji Wojskowej z 1918 r., armii ochotniczej z 1920 r., Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie, Wileńskiej Brygady AK oraz oddziału Dywersja i Sabotaż Kobiet. Defilada, podczas której zostały zaprezentowane także historyczne pojazdy wojskowe, m.in. samochód z karabinem maszynowym 20 mm z lawetą, wóz pancerny, Jeep Willys, ciągnik artyleryjski i motocykl Royal Enfield, przeszła Traktem Królewskim do Muzeum Wojska Polskiego.

W Muzeum Niepodległości została otwarta wystawa „Epopcja legionowa”, gdzie zwiedzający mogli zobaczyć m.in. umundurowanie, oznaczenia, zdjęcia i obrazy związane z Legionami Polskimi. Wernisażowi towarzyszył program historyczno-muzyczny „Patria Mia, Ojczyzno Droga!”.

11 noiembrie Sărbătoarea Independenței Poloniei

Ploaia și vântul nu au perturbat sărbătorirea a 97 de ani de când Polonia și-a redobândit independența

Celebrările au avut loc în toată țara, în toate orașele, orașelele și comunele, însă cele mai importante și mai atractive au avut loc bineînțeles în Varșovia.

Principalele manifestări s-au desfășurat în piața „Piłsudski” din capitală. Acestea au început cu un concert și o paradă militară a Orchestrei Militare. La prânz a avut loc parada oficială a gărzii, apelul memorativ la independență precum și depunerea de flori la Mormântul Soldatului Necunoscut. Mai târziu, de la piața „Piłsudski” a pornit defilarea istorică la care au luat parte peste 400 de persoane în uniforme de la diferite unități militare, printre altele insurgenții din Revolta din noiembrie 1830 și insurgenții din Revolta din Varșovia 1944, Organizația Militară Poloneză din anul 1918, armata voluntarilor din 1920, Forțele Armate Poloneze din Vest, Brigada Wilno AK (Armata Teritorială) precum și unitatea Diversiunea și Sabotajul Femeilor. Defilarea, în timpul căreia au fost prezentate și vehicule militare istorice, printre care automobilul cu mitraliera cu lunetă de 20 mm, vehicul blindat, Jeep Willys, tractor de artilerie și motocicletă Royal Enfield, a trecut de-a lungul Căii Regale până la Muzeul Armatei Poloneze.

La Muzeul Independenței a fost deschisă expoziția „Epopcja legionowa” (Epopcea legiunilor), unde vizitatorii au putut vedea, printre altele, uniforme, fotografii și imagini legate de Legiunile Poloneze. Vernisajul a fost însoțit de un program istorico-muzical „Patria Mia, Ojczyzno Droga!” (Patria Mia, Patrie draga!).

La ora 11.11 din apropierea Sensului Giratoriu „Radosław” s-a dat startul celui de-al XXVII-lea

O godz. 11:11 z okolic Ronda Radosława wystartował XXVII Bieg Niepodległości, w tym roku poświęcony Danucie Siedzikównie „Ince”. Honorowym patronatem objął go Instytut Pamięci Narodowej. Wieczorem w Teatrze Wielkim – Operze Narodowej odbył się koncert „Zaginiona partytura... Karol Kurpiński”. Drugim z wieczornych wydarzeń muzycznych w stolicy był VII Koncert Niepodległości „Rok 1980” w Muzeum Powstania Warszawskiego. Spacerujący po Starym Mieście mogli obejrzeć wyświetlane na monitorze znajdującym się na rogu ul. Krzywe Koło i Nowomiejskiej przez stołeczne Archiwum Państwowe fotografie i dokumenty archiwalne m.in. z listopada 1918 r.

11 listopada można było także uczcić wysłaniem specjalnej kartki pocztowej lub e-kartki z życzeniami z okazji Święta Niepodległości do kogoś bliskiego lub znajomego w ramach akcji „Mamy Niepodległą”.

Tekst i zdjęcia: Grażyna Myślińska

Maraton al Independenței, în acest an a fost dedicat Danutei Siedzikówna „Ince”. De patronajul de onoare s-a ocupat Institutul Memoriei Naționale. Seara, în Teatrul Mare – Opera Națională a avut loc concertul „Zaginiona partitura... Karol Kurpiński” (Partitura pierdută – Karol Kurpiński). Al doilea eveniment muzical din capitală a fost cel de-al VII-lea Concert al Independenței „Anul 1980” din Muzeul Insurecției din Varșovia. Cei care se plimbau prin Centrul Vechi au putut vedea afișat pe monitorul amplasat la intersecția străzilor Krzywe Koło și Nowomiejska prin Arhiva Națională din capitală, fotografii și documente de arhivă printre care din noiembrie 1918.

Ziua de 11 noiembrie poate fi cinstită prin trimiterea unei cărți poștale speciale sau a unei cărți poștale digitale cu urări cu ocazia Sărbătorii Independenței cuiva apropiat sau unui cunoscut în cadrul acțiunii „Avem Independență”.

Trad. I. Dascălu

Sărbătoarea Națională a Poloniei

Duminică, 15 noiembrie 2015, Uniunea Polonezilor din România sărbătorește la Solonețu Nou Ziua Independenței Poloniei.

Ziua Independenței Poloniei este o sărbătoare națională în Polonia și este celebrată în fiecare an pe 11 noiembrie de polonezii de pretutindeni. În această zi comemorăm independența Poloniei redobândită în

Święto Narodowe Polski

W niedzielę 15 listopada Związek Polaków w Rumunii świętował w Nowym Sokońcu Narodowe Święto Niepodległości.

Narodowe Święto Niepodległości jest świętem państwowym obchodzonym 11 listopada przez Polaków w kraju, ale także za granicą. Ustanowiono je na pamiątkę odzyskania przez Polskę niezawisłości pań-

anul 1918, după 123 de ani în care a fost împărțită de Austro-Ungaria, Prusia și Rusia.

Procesul de restaurare a independenței Poloniei a fost treptat; data aleasă este una în care Józef Piłsudski a preluat controlul Poloniei. Ziua Independenței a fost stabilită în 1937 și a fost sărbătorită numai de două ori înaintea celui de-al doilea război mondial. În timpul Republicii Populare Polone, sărbătoarea națională a fost mutată pe 22 iulie, când a fost enunțat manifestul PKWN (Polski Komitet Wyzwolenia Narodowego – Comitetul Polonez de Eliberare Națională). În 1989 Ziua Independenței a fost mutată înapoi pe 11 noiembrie. Data de 11 noiembrie reprezintă momentul în care Polonia a reapărut pe hărțile lumii ca stat independent.

Pentru a marca această zi, Uniunea Polonezilor din România a organizat manifestări, ce au debutat cu Sfânta Liturghie la biserica romano-catolică din Solonețu Nou, la ora 11.00. După ceremonia religioasă toți participanții au fost așteptați la Dom Polski din localitate. Aici membrii ansamblului „Sołoncanka” au susținut un program artistic care a cuprins cântece patriotice și versuri dedicate acestei sărbători. Toți cei prezenți au purtat cocarde din panglică în culorile

stwowej w 1918 r. po 123 latach zaborów pod panowaniem Austrii, Prus i Rosji.

Odzyskiwanie przez Polskę niepodległości było procesem stopniowym. Datę 11 listopada wybrano ze względu na powrót w tym czasie do Polski Józefa Piłsudskiego i przejście przez niego władzy w kraju. Jako święto państwowe 11 listopada ustanowiono w roku 1937 i świętowano je do momentu wybuchu II wojny światowej jedynie dwa razy. W okresie Polski Ludowej za święto państwowe uznano 22 lipca – w pamięć ogłoszenia manifestu Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego w 1944 r. Narodowe Święto Niepodległości przywrócono w 1989 r. 11 listopada jest dla Polski symboliczną datą powrotu na mapy Europy jako niepodległe państwo.

Dla uczczenia tego dnia Związek Polaków w Rumunii zorganizował uroczystości, które rozpoczęła 15 listopada o godz. 11:00 Msza św. w kościele parafialnym w Nowym Sołońcu. Po jej zakończeniu

steagului Poloniei, confecționate de elevii școlii din Solonețu Nou. Ne-au onorat cu prezența Consul al R.P. la București Beata Gołębiewska, membri ai comunităților de polonezi din Bucovina, preoții decanatului de Bucovina și nu în ultimul rând, președintele Uniunii Polonezilor din România, Ghervazen Longher.

În cadrul evenimentului elevele Monica Balac, Agneșca Revai și Bernadeta Balac, au fost premiate de Consulul R.P. la București Beata Gołębiewska pentru rezultatele obținute la Olimpiada de Literatură și Limba Polonă, la Concursul de Ortografie și la concursurile de recitare pentru diasporă și polonezii din străinătate, dar și pentru rezultate foarte bune la învățătură și pentru promovarea limbii și culturii materne în mediile diasporei poloneze românești. Aceasta le-a felicitat pe cele trei finaliste și le-a urat fetelor mult succes în viitor.

Iuliana Dascălu

zaproșono goști do miejscowego Do-
mu Polskiego. Młodzież z zespołu „So-
lonczanka” zaprezentowała program ar-
tystyczny złożony z polskich pieśni patriotycznych i
okolicznościowych wierszy. Obecni otrzymali biało-
czerwone kokardy narodowe, przygotowane przez dzie-
ci ze szkoły w Nowym Sołonce. W uroczystościach
udział wzięła Beata Gołębiewska – konsul RP w Bu-
kareszcie, przedstawiciele stowarzyszeń Polaków z Bu-
kowiny, księży z dziekanatu bukowińskiego i oczy-
wiście prezes Związku Polaków w Rumunii Gerwazy
Longher.

Podczas uroczystości konsul Beata Gołębiew-
ska nagrodziła trzy uczennice: Monikę Balac, Agneșkę
Revai i Bernadetę Balac za szczególne osiągnięcia
w Olimpiadzie Literatury i Języka Polskiego, Konkur-
sie Ortograficznym i konkursach recytatorskich dla
Polonii i Polaków zza Granicy, a także za bardzo do-
bre wyniki w nauce i propagowanie ojczystego języka
i kultury w środowisku rumuńskiej Polonii, gratu-
lując dotychczasowych osiągnięć i życząc sukcesów
w przyszłości.

Tłum. E. Wieruszewska-Calistru

Zdjęcia: I. Dascălu, I. Olszewska-Marculeac

Prezydent ANDRZEJ DUDA w Rumunii

Spotkanie Prezydenta z diasporą w Ambasadzie RP w Bukareszcie

Președintele ANDRZEJ DUDA în România

Întâlnirea Președintelui cu diaspora la Ambasada R.P. din București

Între zilele 3-6 noiembrie, a sosit la București în vizită oficială președintele Republicii Polone, Andrzej Duda. Imediat după sosire, președintele a depus flori la clubul în care vineri, 30 octombrie a izbucnit un incendiu tragic.

Principalul scop al vizitei președintelui la București a fost întâlnirea șefilor statelor flancului de est al NATO. Convorbirile s-au terminat cu adoptarea unei declarații comune înainte de summit-ul Alianței Nord-Atlantice de la Varșovia, din 2016. La întâlnire au participat președinții Bulgariei, Estoniei, Letoniei, Lituaniei, Slovaciei, Ungariei, precum și președintele camerei inferioare al Parlamentului Cehiei.

W dniach 3-6 listopada z oficjalną wizytą przebywał w Bukareszcie Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej Andrzej Duda. Zaraz po przylocie prezydent złożył kwiaty pod klubem, w którym w piątek 30 października wybuchł tragiczny w skutkach pożar.

Głównym celem wizyty prezydenta Andrzeja Dudy w Bukareszcie było spotkanie szefów państw wschodniej flanki NATO. Rozmowy zakończyły się przyjęciem wspólnej deklaracji przed szczytem Sojuszu Północnoatlantyckiego w Warszawie w 2016 r. W spotkaniu udział wzięli prezydenci Bułgarii, Estonii, Łotwy, Litwy, Słowacji, Węgier, a także przewodniczący izby niższej parlamentu Czech.

Emoțiile mari pentru noi au constat în întâlnirea cu președintele Andrzej Duda la Ambasada Republicii Polone din București. Vizita a început cu imnul Poloniei, acompaniat de ansamblul „Solonczanka” de la Solonețu Nou. În discursul său, președintele a spus că problemele polonezilor din străinătate și ale Diasporei sunt pentru el foarte importante. „Consider că trebuie să construim unitate, contacte, trebuie să întărim legăturile noastre”. A amintit că pe lângă Cancelaria Președintelui funcționează Biroul pentru Diasporă și polonezii de peste hotare. „Aș fi vrut, de asemenea, să înlesnim întoarcerea în țara noastră a celor care au plecat în căutarea pâinii, în căutarea unei vieți mai bune, a celor care

Dla nas dużym przeżyciem było spotkanie z prezydentem Andrzejem Dudą w Ambasadzie Rzeczypospolitej Polskiej w Bukareszcie. Wizyta rozpoczęła się odśpiewaniem hymnu Polski przy akompaniamencie zespołu „Sołneczanka” z Nowego Sokoła. W swoim przemówieniu prezydent powiedział, że sprawy Polaków za granicą i Polonii są dla niego niezmiernie istotne. „Uważam, że musimy budować jedność, łączność, musimy wzmacniać nasze więzi”. Przypomniał, że w Kancelarii Prezydenta działa Biuro ds. Polonii i Polaków za Granicą. „Chciałbym też, byśmy umożliwili powrót do naszego kraju tym, którzy wyjechali za chlebem,

szukać lepszego życia, którzy szukali swej szansy w kraju i jej nie znaleźli”. Andrzej Duda wyraził nadzieję, że taka szansa dla tych osób powstanie.

Prezydent podziękował Polakom i Polonii w Rumunii za kultywowanie polskości, tym, którzy przyczynili się do tego, że Polska ma tutaj dobrą markę.

Za działalność polonijną prezydent odznaczył Krzyżem Kawalerskim Orderu Zasługi RP Anę Zielonkę oraz naszą redakcyjną koleżankę Elżbietę Wieruszewską-Calistru Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski. Obu paniom gratulujemy i życzymy dalszych sukcesów w pracy polonijnej. Na zakończenie oficjalnej części zespół „Sołonzanka” zatańczył Poloneza, a obecni mogli uścisnąć dłoń prezydenta i zrobić z nim pamiątkowe zdjęcie.

au căutat o șansă în țară și n-au găsit-o”. Andrzej Duda și-a exprimat speranța că o asemenea șansă se va ivi.

Președintele a mulțumit polonezilor și Diasporei din România pentru cultivarea polonității și celor care au contribuit ca Polonia să aibă aici o reputație bună.

Președintele a decorat cu Crucea Ordinului de Merit al R.P. pe doamna Ana Zielonka, precum și pe colega noastră de redacție, Elżbieta Wieruszewska-Calistru, cu Crucea Ordinului Renașterii Poloniei pentru activitatea în cadrul Diasporei. Pe amândouă doamne le felicităm și le urăm în continuare noi succese în munca lor pentru Diasporă. În încheierea părții oficiale ansamblul „Sołonzanka” a dansat dansul „Polonez”, iar participanții au putut să strângă mâna președintelui și să facă cu el o poză comemorativă.

Barbara Breabăn

Zdjęcia: KL, I. Olszewska-Marculeac

Reprezentanți ai Inspectoratului Școlar din Rzeszów în vizită la Suceava

În perioada 4-7 noiembrie ac., o delegație de 25 de cadre didactice, profesori și directori de școli din voievodatul Podkarpacie – Polonia, în frunte cu Inspectorul General Școlar, Jacek Wojtas și directorul Departamentului de Dezvoltare a Educației și Administrației în cadrul Inspectoratului Școlar din Rzeszów, Ludwik Sobol, au vizitat câteva școli din județul Suceava. Scopul acestei vizite este acela de a afla cum funcționează sistemul de învățământ din România și de a încheia parteneriate cu școli din județ.

Prezentativele Kuratorium Oșwiaty w Rzeszowie z wizytą w Suczawie

W dniach 4-7 listopada br. 25-osobowa delegacja, złożona z nauczycieli i dyrektorów szkół z Podkarpacia, wraz z Podkarpackim Kuratorem Oświaty Jackiem Wojtasem i dyrektorem Wydziału Rozwoju Edukacji i Administracji Ludwikiem Sobolem w Kuratorium Oświaty w Rzeszowie, odwiedziła kilka szkół w województwie Suczawa. Celem wizyty było zapoznanie się z funkcjonowaniem rumuńskiego systemu edukacji i nawiązanie kontaktów partnerskich ze szkołami z woj. Suczawa.

Pe parcursul a două zile aceștia au avut un program de vizitare a școlilor din județul Suceava în care se predă limba polonă precum și a unor obiective turistice din județ.

Prima școală vizitată a fost Școala Gimnazială „Henryk Sienkiewicz” din Solonețu Nou, unde profesorul coordonator, Carmen Marculeac, le-a prezentat școala, le-a explicat cum funcționează sistemul de învățământ din România, le-a prezentat cabinetul de limba polonă precum și toate activitățile în care sunt implicați elevii de etnie polonă.

Următoarea școală vizitată a fost Colegiul „Alexandru cel Bun” din Gura Humorului. Aici, delegația a fost întâmpinată de directorul Mihaela Ursaciuc împreună cu directorii adjuncți Mariana Pintilie și Liliana Condur. Cele trei doamne au prezentat delegației structura școlară, le-au prezentat istoricul colegiului, le-au arătat cabinetul de limba polonă precum și cabinetele de informatică, fizică, chimie, dar și atelierelor unde elevii de la profilurile tehnice învață diverse meserii.

W ciągu kolejnych dwóch dni delegacja odwiedziła szkoły z nauczaniem języka polskiego w woj. Suczawa oraz zwiedziła ciekawe turystycznie miejsca.

Jako pierwszą goście z Podkarpacia odwiedzili Szkołę Podstawową im. Henryka Sienkiewicza w Nowym Sokońcu, gdzie nauczyciel koordynator Carmen Marculeac opowiedziała o rumuńskim systemie edukacji, zaprosiła do gabinetu języka polskiego i zaprezentowała działania z udziałem uczniów polskiego pochodzenia.

Jako kolejne delegacja odwiedziła Liceum im. Alexandru cel Bun w Gura Humorului. Gości przyjął dyrektor Mihaela Ursaciuc wraz ze swymi zastępcami – Marianą Pintilie i Lilianą Condur. Panie zaprezentowały delegacji z Podkarpacia strukturę szkoły, opowiedziały o jej historii, zaprosiły do gabinetu języka polskiego, zaprezentowały też gabinety przedmio-

O altă școală în care se predă limba polonă este Școala Gimnazială „Krystyna Bochenek” din Poiana Micului. Această școală le-a fost prezentată de directorul Leonard Butucea care a explicat delegației faptul că această școală este una cu totul specială pentru comunitatea de polonezi din localitate, deoarece ea a fost construită din fonduri de la statul polonez. Poartă numele vicemareșalului Senatului Poloniei, Krystyna Bochenek, deoarece ea a fost cea care a deschis școala în octombrie 2009 iar în aprilie 2010 și-a pierdut viața în tragic accident aviatic de la Smolensk.

towe: informatyczny, fizyczny, chemiczny, a także warsztaty, w których uczniowie klas o profilu technicznym uczą się różnych zawodów.

W Pojanie Mikuli funkcjonuje kolejna szkoła podstawowa z nauczaniem języka polskiego. Przyjął w niej delegację jej były dyrektor Leonard Butucea. Opowiedział gościom, dlaczego jest to szkoła wyjątkowa. Powstała bowiem w całości z funduszy polskich. Jej patronką jest Krystyna Bochenek, która w 2009 r. jako wicemarszałek Senatu RP ją otwierała, a w kwietniu 2010 r. zginęła tragicznie w katastrofie lotniczej pod Smoleńskiem.

Kolejny dzień swojego pobytu delegacja z Podkarpacia spędziła w Suczawie. Rozpoczął się on od spotkania w Domu Polskim z prezesem Związku Polaków w Rumunii Gerwazym Longherem, który opowiedział gościom o polskiej mniejszości w Rumunii i o jej historii. Po tym spotkaniu delegacja wzięła udział w Konferencji metodycznej w ramach projektu „Dzieci Bukowiny”. Dzięki temu mogli dowiedzieć się o liczbie

Cea de-a doua zi a șederii în România, delegația a petrecut-o în Suceava, unde au avut o întâlnire cu președintele Uniunii Polonezilor din România, Ghervazen Longher, care le-a vorbit despre etnicii polonezi din România și despre istoria acestora. După întâlnirea cu președintele Uniunii Polonezilor din România, delegația a luat parte la Conferința metodică din cadrul proiectului „Copiii Bucovinei”. Aici ei au aflat câți elevi are fiecare școală, care sunt proiectele în care sunt angrenate școlile în care se predă limba polonă ca limbă maternă precum și

rezultatele deosebite obținute de elevii de etnie poloneză la concursurile de recitare și la olimpiada națională și internațională de limba și literatură polonă.

O întâlnire importantă a fost cea cu inspectorul școlar general al județului Suceava, Gheorghe Lazăr. Acesta le-a vorbit în detaliu despre sistemul de învățământ din România. Membrii delegației au constatat că există mici diferențe și foarte multe asemănări între sistemul de învățământ din cele două țări.

Ziua în Suceava s-a încheiat cu vizitarea Colegiului Național „Ștefan cel Mare” și Colegiului Național „Petru Rareș” din Suceava. La ambele școli delegația a fost întâmpinată de directorii școlilor care au urat bun venit delegației, le-au prezentat colegiul precum și rezultatele excepționale ale elevilor lor.

uczniów w poszczególnych szkołach, o realizowanych projektach, o wynikach i osiągnięciach uczniów i w ogóle o funkcjonowaniu tych szkół w woj. Szcza-wa, w których naucza się języka polskiego.

Zaraz potem odbyło się ważne spotkanie z suczawskim kuratorem Gheorghem Lazărem. Przedstawił on delegacji szczegóły na temat rumuńskiego systemu edukacji. Goście z Podkarpacia doszli do wniosku, że mimo kilku niewielkich różnic, systemy edukacji w obu krajach mają wiele wspólnego.

Dzień w Suczawie zakończyły wizyty w dwóch suczawskich liceach: Colegiul Național im. Ștefana cel Mare i Colegiul Național im. Petru Rareș. W obu delegację z Podkarpacia przyjęli ich dyrektorzy, którzy zaprezentowali swoje szkoły i szczególne osiągnięcia uczniów.

Delegația din Podkarpacie s-a arătat interesată în încheierea unor parteneriate cu unele dintre școlile vizitate dat fiind faptul că sunt unele dintre cele mai bune școli liceale din județ și mai ales faptul că unele dintre ele au și filieră de învățământ tehnic, ceea ce s-a dovedit a fi de un real interes. Cu fiecare din școlile vizitate au făcut schimb de date de contact și promisiunea inițierii de noi parteneriate pentru schimburi de experiență atât între elevi, cât și între profesori.

Iuliana Dascălu

Zdjęcia: J. Nalepa-Harpula, I. Dascălu

Goście z Podkarpacia wyrazili chęć nawiązania kontaktów partnerskich z odwiedzanymi szkołami, jednymi z najlepszych w województwie, zwłaszcza że niektóre z nich prowadzą także kształcenie zawodowe, co szczególnie interesowało stronę polską. Wymieniono więc kontakty i wyrażono zobowiązania do zainicjowania partnerskich relacji i wymiany doświadczeń pomiędzy uczniami i nauczycielami.

Tłum. E. Wieruszewska-Calistru

Konferenja i warsztaty metodyczne w ramach programu „Dzieci Bukowiny”

Co roku jesienią, od trzynastu już lat, raz do roku spotykają się nauczyciele języka polskiego, dyrektorzy i nauczyciele koordynatorzy ze szkół z nauczaniem języka polskiego w woj. Suczawa. Podczas konferencji, która tym razem odbyła się 6 listopada w Domu Polskim w Suczawie, tradycyjnie prezentują działalność poszczególnych szkół, przedsięwzięcia edukacyjne i zajęcia pozalekcyjne w ostatnim roku szkolnym. Mają także okazję zapoznać się z planem edukacyjnym na rok następny, spotkać się i omówić bieżące problemy z wizytatorem ds. języka polskiego w Wojewódzkim Kuratorium Szkolnym Cristiną Albu i, co także bardzo ważne, spotkać się we własnym gronie, wymienić informacjami, doświadczeniami. Podczas tegorocznej konferencji mieliśmy okazję gościć przebywającą na Bukowinie na zaproszenie Związku Polaków w Rumunii grupę dyrektorów i nauczycieli ze szkół w woj. podkarpackim z Podkarpackim Kuratorem Oświaty Jackiem Wojtasem i dyrektorem Wydziału Rozwoju Edukacji i Administracji Ludwikiem Sobolem. Podczas konferencji mieli okazję zapoznać się ze szkołami z nauczaniem języka polskiego, a z rumuńskim systemem edukacji podczas późniejszego spotkania z wojewódzkim kuratorem Gheorghe Lazărem oraz wizyt w kilku szkołach w woj. Suczawa.

Conferința și atelierul metodice în cadrul programului „Copiii Bucovinei”

În fiecare toamnă, de treisprezece ani, o dată pe an se întâlnesc profesorii de limba polonă, directorii, profesorii coordonatori din școlile cu învățarea limbii polone din județul Suceava. În timpul conferinței, care de această dată a avut loc pe 6 noiembrie la Dom Polski din Suceava, în mod tradițional se prezintă activitatea diferitelor școli în parte, acțiuni educative și activități extrașcolare din ultimul an școlar. De asemenea,

participanții au ocazia să se familiarizeze cu planul educațional pentru anul următor, să se întâlnească și să discute problemele curente cu inspectorul de limbă polonă de la Inspectoratul Școlar Județean Cristina Albu și, de asemenea, foarte important, să se întâlnească într-un grup, să schimbe informații, experiență. În timpul conferinței din acest an, am avut ocazia să găzduim traversând Bucovina, la invitația Uniunii Polonezilor

Konferencję poprowadziła Cristina Albu, a udział w niej wziął także prezes Związku Polaków w Rumunii Gerwazy Longher, a także metodycy delegowani przez Ośrodek Rozwoju Polskiej Edukacji za Granicą – Polonijne Centrum Nauczycielskie w Lublinie, Jacek Szpunar i Leszek Gęca. Zaraz po zakończeniu konferencji rozpoczęły się bowiem warsztaty metodyczne dla nauczycieli języka polskiego, nauczania przedszkolnego i początkowego. Po kilku godzinach szkolenia w Domu Polskim w Suczawie warsztaty przeniosły się na kolejne dwa dni do Szkoły Podstawowej im. Krystyny Bochenek w Pojanie Mikuli. Zaproponowane przez prowadzących zajęcia działania były niezwykle intensywne i ciekawe. Prezentowane z pasją, rozśpiewane i roztańczone. Uczestnicy kursu rozjechali się z przekonaniem o potrzebie twórczej pracy z uczniami i potrzebie ciągłego dokonalenia swoich kwalifikacji.

Warsztaty metodyczne na Bukowinie odbywają się nieprzerwanie od 2003 r. Prowadzą je specjaliści ORPEG – PCN w Lublinie, którzy z biegiem lat mieli okazję zapoznać się ze specyfiką nauczania języka polskiego na Bukowinie oraz z potrzebami zarówno nauczycieli, jak i ich uczniów. Od kilku lat przez dwa dni warsztaty gości Szkoła Podstawowa w Pojanie Mikuli. Przy tej okazji odbywa się także Konkurs Ortograficzny dla uczniów klas V-XII i szkolna uroczystość poświęcona patronce szkoły Krystynie Bochenek.

Elżbieta Wieruszewska-Calistru

Zdjęcia: I. Olszewska-Marculeac, I. Dascălu

din România, un grup de directori și profesori din școlile voievodatului Podkarpacie cu Inspectorul Școlar din Podkarpacie Jacek Wojtas și cu directorul Institutului de Dezvoltare a Educației și Administrației Ludwik Sobol. În timpul conferinței au avut ocazia să cunoască școlile cu predare în limba polonă, iar cu sistemul de educație românesc în timpul întâlnirii de mai târziu cu inspectorul școlar general al județului Gheorghe Lazăr.

Conferința a fost condusă de Cristina Albu, iar la aceasta a participat, de asemenea, președintele Uniunii Polonezilor Ghervazen Longher, precum și metodiști delegați de la Centrul de Dezvoltare a Educației Poloneze în Străinătate – Centrul de Perfecționare a Cadrelor Didactice din Lublin (ORPEG – PCN), Jacek Szpunar și Leszek Gęca. Imediat după finalul conferinței, au început atelierelor metodice pentru profesorii de limba polonă din învățământul preșcolar și pentru începători. După câteva ore de școlarizare la Dom Polski din Suceava, atelierelor s-au mutat pentru următoarele două zile la Școala Gimnazială „Krystyna Bochenek” din Poiana Micului. Propuse de con-

ducători, activitățile au fost extraordinar de intensive și interesante. Prezentate cu pasiune, cântate și dansate. Participanții la curs s-au despărțit convinși de necesitatea lucrului creativ cu elevii și de nevoia neîntreruptă a realizării pregătirii lor.

Atelierelor metodice din Bucovina au loc neîntrerupt din anul 2003. Le conduc specialiștii ORPEG – PCN din Lublin care, cu trecerea anilor, au avut ocazia să cunoască specificul învățării limbii polone în Bucovina precum și nevoile atât ale profesorilor cât și ale elevilor. De câțiva ani, pe durata a două zile, atelierelor le găzduiește Școala Gimnazială din Poiana Micului. Cu această ocazie are loc, de asemenea, Concursul de Ortografie pentru elevii claselor V-XII și sărbătoarea școlară dedicată patroanei școlii Krystyna Bochenek.

Trad. I. Biseada

Interculturalitatea în școala românească

Interkulturowość w rumuńskiej szkole

Pe data de 13 noiembrie 2015 a avut loc reuniunea Comisiei pentru învățământ și tineret a Consiliului Minorităților Naționale care s-a desfășurat la Casa Corpului Didactic din București, având ca temă „Interculturalitatea în școala românească”.

La acest eveniment au luat parte atât membrii Comisiei pentru învățământ și tineret a Consiliului Minorităților Naționale, dar și reprezentanți ai Departamentului pentru Relații Interetnice (secretarul de stat, dl. Aledin Almet și subsecretarul de stat, dna Christiane Gertrud Cosmatu), membri ai Consiliului Municipal al elevilor din București, directori ai școlilor din București unde studiază elevi ce aparțin minorităților, reprezentanți ai Casei Corpului Didactic din București, elevi și cadre didactice din București și Ilfov.

Deschiderea a fost realizată de directorul Casei Corpului Didactic din București, prof. Gabriel-Narcis Vrînceanu, care a prezentat invitații și ordinea de zi.

În continuare, secretarul de stat al Departamentului pentru Relații Interetnice, Aledin Almet, a prezentat misiunea D.R.I. (de a promova drepturile persoanelor aparținând minorităților naționale tradiționale și dialogul intercultural, contribuind la un management eficient al diversității etnoculturale, la cultivarea valorilor comune și la întărirea coeziunii în societatea actuală), atribuțiile principale și câteva din programele derulate (marcarea Zilei Europene a Limbilor – 26 septembrie, marcarea Zilei Mondiale a Diversității Culturale pentru Dialog și Dezvoltare, Alianța Civilizațiilor etc).

A urmat doamna Ana Elisabeta Naghi, inspector M.E.C.Ș., care a prezentat câteva aspecte legislative și anume: art. 77 (ROFUIP/2015) care prevede obligativitatea înființării în toate unitățile școlare a Comisiei pentru prevenirea și combaterea discriminării și promovarea interculturalității.

13 listopada br. odbyło się w Centrum Kadr Nauczycielskich w Bukareszcie posiedzenie Komisji ds. szkolnictwa i młodzieży przy Radzie Mniejszości Narodowych pod nazwą „Interkulturowość w rumuńskiej szkole”.

W posiedzeniu wzięli udział zarówno członkowie Komisji ds. szkolnictwa i młodzieży przy Radzie Mniejszości Narodowych, jak i przedstawiciele Departamentu Relacji Interetnicznych (sekretarz stanu Aledin Almet i podsekretarz stanu Christiane Gertrud Cosmatu), członkowie Rady uczniów z Bukaresztu, dyrektorzy bukareszteńskich szkół, w których kształcą się uczniowie przynależący do mniejszości narodowych, przedstawiciele Centrum Kadr Nauczycielskich miasta stołecznego Bukareszt i województwa Ilfov.

Posiedzenie otworzył dyrektor Centrum Kadr Nauczycielskich w Bukareszcie Gabriel-Narcis Vrînceanu, który zaprezentował zaproszonych gości oraz porządek dnia.

Następnie sekretarz stanu w Departamencie Relacji Interetnicznych Aledin Almet przedstawił misję Departamentu (promowania praw osób przynależących do mniejszości narodowych i dialogu interkulturalnego, przyczyniając się do skutecznego zarządzania różnorodnością etno-kulturalną, do pielęgnowania wspólnych wartości i wzmacniania integracji we współczesnym społeczeństwie), główne zadania i kilka realizowanych programów (Europejski Dzień Języków 26 września, Światowy Dzień Różnorodności Kulturowej dla Dialogu i Rozwoju, Alians Cywilizacji itd.).

Wystąpiła także Ana Elisabeta Naghi, inspektor w Ministerstwie Edukacji i Badań Naukowych, która zaprezentowała art. 77 Regulaminu organizacji i funkcjonowania placówek szkolnictwa douniwersyteckiego z 2015 r. (ROFUIP/2015), który przewiduje obowiązkowe powołanie we wszystkich placów-

Programul a continuat cu prezentarea de bune practici la nivel național în domeniul interculturalității de către doamna Rodica Precupețu: programul acreditat „Educație interculturală pentru o școală nouă” coordonat de prof. Georgeta Bolojan (de la CCD București) și workshopul multicultural „Dialog multicultural între România și Grecia” coordonat de prof. Minodora Gavrilă (de la CCD București).

Apoi, câțiva elevi din liceele din București și Ilfov au vorbit despre proiectul „Teatrul naște dialog”, proiect ce presupune educarea a 28 de liceeni în spiritul toleranței în diversitate, cu scopul de a diminua fenomenul discriminării și efectele sale. Cei 28 de liceeni au efectuat un turneu prin țară care a presupus oprirea în nouă licee din diferite zone ale României (Cluj Napoca, Sf. Gheorghe, Bacău, Ploiești, Caracal, Timișoara, Constanța). Evenimentele au cuprins un curs interactiv de istoria minorităților, un workshop de olărit și ceramică și punerea în scenă a pieselor de teatru. Practic, tinerii au devenit formatori culturali, acesta fiind și scopul final al proiectului.

Evenimentul s-a încheiat cu intervenții ale tuturor participanților pe tema interculturalității, discuții și concluzii.

prof. Cristina Albu
– *inspector școlar pentru limba polonă*

kach școlnych Komisji ds. zapobiegania i zwalczania dyskryminacji i promowania interkulturowości.

W dalszej części programu Rodica Precupețu zaprezentowała przykłady dobrych praktyk z zakresu interkulturowości na podstawie programu „Educația interculturală na rzecz novej șkoly”, koordynowanego przez Georgetę Bolojan z Centrum Kadr Nauczycielskich w Bukareszcie oraz workshopu wielokulturowego „Dialog wielokulturowy pomiędzy Rumunią i Grecją”, koordynowany przez Minodorę Gavrilă z Centrum Kadr Nauczycielskich w Bukareszcie.

Następnie grupa uczniów z liceów w Bukareszcie i woj. Ilfov zaprezentowała projekt pod tytułem „Teatr rodzi dialog”, zakładający edukację 28 licealistów w duchu tolerancji dla różnorodności, w celu ograniczenia zjawiska dyskryminacji i jego skutków. Uczestnicy projektu odwiedzili dziewięć liceów w różnych rejonach Rumunii (Kluż Napoca, Sf. Gheorghe, Baków, Ploiesztii, Caracal, Timișoara, Konstanca). Projekt zakładał interaktywny kurs historii mniejszości, warsztaty garncarskie i ceramiczne oraz wystawienie sztuk teatralnych. W praktyce młodzież uczestnicząca w projekcie stała się trenerami kulturalnymi, co stanowiło ostateczny cel projektu.

Posiedzenie zakończyły rozmowy uczestników na temat interkulturowości, dyskusja i wnioski.

Tlum. E. Wieruszewska-Calistru

KALENDARIUM ROCZNIC 2015 CALENDARUL ANIVERSĂRILOR

GRUDZIEN

- 1 XII** – 600. rocznica urodzin **Jana Długosza** (1415-1480), najwybitniejszego historyka Polski XV wieku;
- 2 XII** – 200. rocznica śmierci **Jana Potockiego** (1761-1815), historyka, pisarza i podróżnika;
- 5 XII** – 90. rocznica śmierci **Władysława Stanisława Reymonta** (1867-1925), powieściopisarza i nowelisty, laureata Nagrody Nobla (1924);
- 8 XII** – 25. rocznica śmierci **Tadeusza Kantora** (1915-1990), malarza, scenografa i reżysera teatralnego;
- 9 XII** – 30. rocznica śmierci **Ireneusza Iredeńskiego** (1939-1985), poety, prozaika, dramaturga, scenarzysty, autora tekstów piosenek;
- 10 XII** – 210. rocznica urodzin **Amelii Żaluskiej** (1805-1858), kompozytorki, poetki i malarki;
- 11 XII** – 20. rocznica śmierci **Marty Fik** (1937-1995), historyka kultury, krytyka teatralnego i pedagoga;
- 12 XII** – 155. rocznica urodzin **Jana Kasprowicza** (1860-1926), poety, dramaturga; 100. rocznica urodzin **Jeremiego Przybory** (1915-2004), poety, pisarza, aktora, współtwórcy „Kabaretu Starszych Panów”;
- 13 XII** – 100. rocznica urodzin **Michała Sumińskiego** (1915-2011), leśnika, zoologa, dziennikarza, autora programu telewizyjnego „Zwierzyniec”;
- 14 XII** – 40. rocznica śmierci **Bronisława Broka** (1906-1975), literata, reżysera, scenarzysty i operatora;

DECEMBRIE

- 1 XII** – 600 de ani de la nașterea lui **Jan Długosz** (1415-1480), cel mai remarcabil istoric polonez din sec. XV;
- 2 XII** – 200 de ani de la moartea lui **Jan Potocki** (1761-1815), istoric, scriitor și călător;
- 5 XII** – 90 de ani de la moartea lui **Władysław Stanisław Reymont** (1867-1925), romancier și nuvelist, laureat al Premiului Nobel (1924);
- 8 XII** – 25 de ani de la moartea lui **Tadeusz Kantor** (1915-1990), pictor, scenograf și regizor de teatru;
- 9 XII** – 30 de ani de la moartea lui **Ireneusz Iredeński** (1939-1985), poet, prozator, dramaturg, scenarist, autor de texte pentru cântece;
- 10 XII** – 210 ani de la nașterea **Ameliei Żaluska** (1805-1858), compozitoare, poetă și pictor;
- 11 XII** – 20 de ani de la moartea **Martei Fik** (1937-1995), istoric al culturii, critic de teatru și pedagog;
- 12 XII** – 155 de ani de la nașterea **Jan Kasprowicza** (1860-1926), poet, dramaturg; 100 de ani de la nașterea lui **Jeremi Przybora** (1915-2004), poet, scriitor, actor, coautor al „Cabaretului Domnilor în Vârstă”;
- 13 XII** – 100 de ani de la nașterea lui **Michał Sumiński** (1915-2011), silvicultor, zoolog, jurnalist, autor al programului de televiziune „Grădina Zoologică”;
- 14 XII** – 40 de ani de la moartea lui **Bronisław Brok** (1906-1975), literat, regizor, scenarist și operator;

17 XII – 70. rocznica śmierci **Henryka Kuny** (1885-1945), rzeźbiarza;
 20 XII – 110. rocznica urodzin **Bogumila Krygowskiego** (1905-1977), geografa i geomorfologa;
 25 XII – 120. rocznica urodzin **Stefana Roweckiego „Grotą”** (1895-1944), generała, komendanta głównego Armii Krajowej;
 26 XII – 80. rocznica urodzin **Kazimierza Orłosa** (1935), pisarza, scenarzysty, dramaturga, publicyści;
 29 XII – 95. rocznica urodzin **Ludwika Jerzego Kerna** (1920-2010), poety, satyryka, dziennikarza, tłumacza, autora tekstów piosenek;
 31 XII – 110. rocznica urodzin **Tadeusza Brezy** (1905-1970), pisarza i eseisty.

17 XII – 70 de ani de la moartea lui **Henryk Kuna** (1885-1945), sculptor;
 20 XII – 110 de ani de la nașterea lui **Bogumil Krygowski** (1905-1977), geograf și geomorfolog;
 25 XII – 120 de ani de la nașterea lui **Stefan Rowecki „Grot”** (1895-1944), general, comandant șef al Armatei Naționale;
 26 XII – 80 de ani de la nașterea lui **Kazimierz Orłoś** (1935), scriitor, scenarist, dramaturg, publicist;
 29 XII – 95 de ani de la nașterea lui **Ludwik Jerzy Kern** (1920-2010), poet, satiric, jurnalist, traducător, autor de texte pentru cântece;
 31 XII – 110 de ani de la nașterea lui **Tadeusz Breza** (1905-1970), scriitor și eseist.

Kronika bukowińskich Polaków 1908 Cronica polonezilor bucovineni

Listopad

11.01. – Czerniowce: Miejscowy „Sokół” otworzył kurs gimnastyczny dla dzieci pod warunkiem zgłoszenia się odpowiedniej ilości zainteresowanych. Zgłoszenia przyjmował naczelnik Edward Rottenburg.

11.02. – Czerniowce: Dyrekcja Bukowińskiego Polskiego Towarzystwa Zaliczkowego i Oszczędności (Władysław Sołtyński i Michał Trzcziński) opracowała „Rachunek miesięczny za październik 1908”, opublikowany w rubryce Gospodarstwo, handel i przemysł 94. numeru „Gazety Polskiej” z niedzieli 22 listopada.

11.02. – Czerniowce: Ze sprzedaży krzyży sekcja dobroczynności TBPiCP uzyskała 177,85 kor.

11.02. – Laurenka: Odbyło się walne zgromadzenie członków Czytelni Polskiej TSL. Wybrano prezesa i członków wydziału: Michał Kuczak – ponownie prezes, Tomasz Muniak – zastępca prezesa, Izidor Dolipski – sekretarz, Józef Drozdek – zastępca sekretarza, Jerzy Droszczak – skarbnik, Józef Muniak – zastępca skarbnika, Michał Drozdek – bibliotekarz, Grzegorz Kozubek – zastępca bibliotekarza, Jerzy Muniak – gospodarz, Władysław Droszczak – zastępca gospodarza.

11.04. – Czerniowce: Po nabożeństwie odprawionym przez ks. prof. Aleksandra Opolskiego otwarto ufundowaną i początkowo utrzymywaną wyłącznie przez dr. E. Mitkiewicza Bursę Rękodzielniczą im. Kilińskiego w dwóch bezpłatnie udostępnionych na ten cel pokojach. Przyjęto do niej dziesięciu terminatorów, uczących się rzemiosła u wybitnych polskich rzemieślników. Bursa powstała z inicjatywy Janiny Mitkiewiczówny, głównie ofiarnością jej rodziców.

11.04. – Czerniowce: W imieniu zarządu Koła TSL Tadeusz Zubrzycki (sekretarz) i dr Stanisław Kwiatkowski (prezes) zaprosili delegatów wszystkich bukowińskich Czytelni na wiec oświatowy do Czerniowca w niedzielę 15 listopada. Na wiecu Bogdan Krzysztofowicz miał wygłosić referat „Oświata jako środek do odrodzenia narodowego”.

Noiembrie

11.01. – Cernăuți: Asociația locală „Sokół” a deschis un curs de gimnastică pentru copii cu condiția ca cei interesați să fie într-un număr corespunzător. Anunțurile erau primite de comandantul camarad Edward Rottenberg.

11.02. – Cernăuți: Conducerea Societății Polone Bucovinene de Rambursare și Economii (Władysław Sołtyński și Michał Trzcziński) a elaborat „Calculul lunar pentru luna octombrie 1908”, publicat în rubrica Agricultură, comerț și industrie din numărul 94 al „Gazetei Polone” de duminică, 22 noiembrie.

11.02. – Cernăuți: Din vânzarea crucilor secția de binefaceri a APAF și L a obținut 177,85 c.

11.02. – Laurenca: A avut loc adunarea generală anuală a membrilor Societății Polone de Lectură a SȘP. A fost ales președintele și membrii filialei: Michał Kuczak – reales președinte, Tomasz Muniak – vicepreședinte, Izidor Dolipski – secretar, Józef Drozdek – locțiitor de secretar, Jerzy Droszczak – trezorier, Józef Muniak – locțiitor de trezorier, Michał Drozdek – bibliotecar, Grzegorz Kozubek – locțiitor de bibliotecar, Jerzy Muniak – administrator, Władysław Droszczak – locțiitor de administrator.

11.04. – Cernăuți: După liturghia celebrată de pr. prof. Aleksander Opolski, a fost deschis Internatul Meșteșugăresc „J. Kiliński” în două camere puse la dispoziție fără plată, care a fost fondat și întreținut inițial exclusiv de dr. E. Mitkiewicz. Au fost primiți zece ucenici, care învățau meserie de la renumiți meșteșugari polonezi. Internatul a luat ființă din inițiativa Janinei Mitkiewiczówna, ca dar oferit de părinții ei.

11.04. – Cernăuți: În numele conducerii Cercului SȘP, Tadeusz Zubrzycki (secretar) și dr. Stanisław Kwiatkowski (președinte) au invitat toți delegații Societăților de Lectură bucovinene la o adunare de instruire la Cernăuți, duminică 15 noiembrie. La adunare Bogdan Krzysztofowicz avea să rostească referatul „Educația ca mijloc de renaștere națională”.

11.<05. – **Czerniowce**, boisko „Sokoła”: Szybko postępują prace ziemne, które przy dobrej pogodzie mogą być ukończone za dwa tygodnie.

11.[<05?] – **Seret**: Miejscowy starosta – Polak zamknął tamtejszą Czytelnię Polską TSL z powodu niedopełnionych formalności.

11.06. – **Czerniowce**: Kapelan miejscowego „Sokoła” ks. Feliks Żelewski odprawił w ormiańkokatolickim kościele parafialnym Mszę św. za Klemensa Kołakowskiego. Udział w nabożeństwie wzięli m.in: prezes „Sokoła” Bazyli Mokrański z sokołami, ks. prał. Kajetan Kasprowicz, dyrektor Banku Polskiego Władysław Sołtyński, radny miejski Kossowski, redaktor „Gazety Polskiej” Henryk Stanisław Zucker.

11.06. – **Czerniowce**: W kościele OO. Jezuitów rozpoczęto doroczne dziesięciodniowe nabożeństwo ku czci patrona młodzieży św. Stanisława Kostki.

11.06. – **Lwów**: Zmarł wielce zasłużony naczelnik Związku i lwowskiego Sokoła-Macierzy Antoni Durski.

11.07. – **Czerniowce**: W 77. roku życia zmarł major wojsk powstańczych z 1963 r., ogrodnik parku rezydencyjnego i właściciel zakładu artystyczno-ogrodniczego Franciszek Buczkowski. Jego pogrzeb przy licznych udziałach reprezentantów wszystkich instytucji polskich odbył się 9 listopada.

11.07. – **Czerniowce**: Pod przewodnictwem prezydenta miasta radni obradowali nad uregulowaniem sprawy języków narodowych jako wykładowych w miejskich szkołach ludowych. Spośród obradujących dr Stanisław Kwiatkowski zdecydowanie opowiedział się za równoczesnym i równoległym potraktowaniem wszystkich szkół.

11.07. – **Czerniowce**: Odbyło się uroczyste posiedzenie poświęcone wspomnieniu zmarłego naczelnika Antoniego Durskiego. Po wysłuchaniu wspomnienia wygłoszonego przez Bazylego Mokrańskiego uchwalono wysłać do Lwowa jako delegata druha Józefa Świerczyńskiego z kondolencjami dla lwowskiej Macierzy i do udziału w pogrzebie zmarłego. Ponadto wysłano telegramy kondolencyjne do Związku i rodziny tudzież odwołano wieczornicę kościuszkowską zapowiedzianą na niedzielę 8 listopada. Pogrzeb Antoniego Durskiego z należytymi honorami odbył się 8 listopada we Lwowie.

11.08. – **Czerniowce**: Ukazał się 90. numer 26. rocznika „Gazety Polskiej”, w którego rubryce kronikarskiej ukazał się rozkaz prezesa Bazylego Mokrańskiego i naczelnika Edwarda Rottenburga wzywający miejscowych sokołów do stawienia się tego dnia w uroczystych strojach na obchodzie kościuszkowskim. Po obchodzie kościuszkowskim odbyła się w małej sali Domu Polskiego wieczornica sokołów oraz członków wszystkich stowarzyszeń polskich z rodzinami. Wręczono podczas niej dyplomy członków honorowych „Sokoła”. Słowo wstępne wygłosił prezes Bazyli Mokrański, śpiewał m.in. artysta opery lwowskiej Warzenica, deklamował Michał Wowkonowicz, na fortepianie grał Savul oraz jego uczennice Kamila i Wik-

11.<05. – **Cernăuți**, terenul de sport „Sokól”: Înaintează repede lucrările de terasament care pe vreme bună pot fi terminate în două săptămâni.

11.[<05?] – **Siret**: Starostele local polonez a închis Societatea Polonă de Lectură a SȘP din cauza formalităților neîndeplinite.

11.06. – **Cernăuți**: Capelanul asociației locale „Sokól”, pr. Feliks Żelewski a celebrat în biserica parohială armeano-catolică o Sf. Liturghie pentru Klemens Kołakowski. La celebrare au participat printre alții: președintele asociației „Sokól” Bazyli Mokrański și membrii, pr. prelat Kajetan Kasprowicz, directorul Băncii Polone Władysław Sołtyński, consilierul orașenesc Kossowski, redactorul „Gazetei Polone” Henryk Stanisław Zucker.

11.06. – **Cernăuți**: În biserica Iezuiților a început celebrarea anuală de zece zile în cinstea patronului tineretului Sf. Stanisław Kostka.

11.06. – **Lvov**: A murit merituosul conducător al Uniunii și Asociației Mamă „Sokól” din Lvov, Antoni Durski.

11.07. – **Cernăuți**: A murit la vârsta de 77 de ani maiorul de armată a insurgenților din anul 1863, grădinarul parcului rezidențial și proprietarul unității de grădinărit artistic Franciszek Buczkowski. În mormântarea sa a avut loc pe 9 noiembrie cu o participare numeroasă a reprezentanților tuturor instituțiilor poloneze.

11.07. – **Cernăuți**: Sub conducerea primarului orașului, consilierii au dezbătut reglementarea problemei limbilor naționale ca limbi de predare în școlile populare orașenești. Dintre deliberatori dr. Stanisław Kwiatkowski a spus hotărât că toate școlile trebuie tratate simultan și în mod egal.

11.07. – **Cernăuți**: A avut loc ședința festivă consacrată amintirii conducătorului decedat Antoni Durski. După audierea evocării expuse de Bazyli Mokrański, s-a hotărât trimiterea unui delegat din partea camaradului Józef Świerczyński la Lvov pentru a transmite condoleanțe compatrioților din Lvov și a participa la înmormântare. În plus au fost trimise telegrame de condoleanțe pentru Uniune și familie și a fost anulată serata dedicată lui Kościuszko programată pentru duminică, 8 noiembrie. În mormântarea lui Antoni Durski cu onoruri cuvenite a avut loc pe 8 noiembrie, la Lvov.

11.08. – **Cernăuți**: A apărut nr. 90 al anului 26 al „Gazetei Polone” în care a apărut ordinul președintelui Bazyli Mokrański și conducătorului Edward Rottenberg chemând membrii asociațiilor locale „Sokól” de a se prezenta în costume festive la sărbătorirea lui Kościuszko. După celebrare, a avut loc în sala mică a Casei Polone serata membrilor „Sokól” precum și a membrilor tuturor asociațiilor poloneze cu familiile lor. Cu această ocazie au fost înmânate diplome membrilor de onoare „Sokól”. Cuvântul introductiv a fost rostit de președintele Bazyli Mokrański, a cântat printre alții artistul de la opera din Lvov Warzenica, a recitat Michał Wowkonowicz, la pian a interpretat Savul precum și elevele sale Kamila și Wiktor Machowski.

toria Machowskie. Przy akompaniamentem amatorskiej orkiestry Stowarzyszenia Rękodzielników Polskich „Gwiazda” pod dyrekcją prof. Savula śpiewały zespolone chóry „Gwiazdy”, „Ogniska” i „Sokoła”.

11.08. – Czerniowce: Na posiedzeniu komitetu wykonawczego kurii Większej Własności Omiąnsko-Polskiej wybrano Krzysztofa Abrahamowicza, Kazimierza Bohdanowicza, Mikołaja Gorzyckiego, Jerzego bar. Kaprego i dr. Aleksandra Skibniewskiego do reprezentowania Bukowiny w delegacji hołdowniczej szlachty udającej się do cesarza 2 grudnia.

11.08. – Radowce: Odbyło się walne zgromadzenie członków Czytelnii Polskiej TSL. Prezesem wybrano Rafała Kajetanowicza, wiceprezesem ks. Józefa Mykietiuka, a do wydziału weszli: ks. Leon Borowski, Józef Borowski, Franciszek Krechowicki, Emil Kriegsfeld de la Renotiére, Waław Kwiatkowski, Alojzy Markiewka, Antoni Nosal, Karol Priester, Antoni Stafa, Feliks Zbański.

11.11. – Czerniowce: Na wniosek radnego miejskiego dr. Stanisława Kwiatkowskiego Rada Miejska jednogłośnie uchwaliła zorganizować w Czerniowcach dwie sześcioklasowe polskie szkoły ludowe z polskim językiem wykładowym.

11.13. – Przeżywszy lat 67 zmarł Walerian bar. Kapri, jeden z najwybitniejszych znawców i hodowców koni na Bukowinie, zięć pierwszego prezydenta Czerniowiec Petrowicza. Osierocił żonę Joannę i dwóch synów, Jakuba (porucznik 1. pułku ułanów) i Eugeniusza (komisarz powiatowy). Pogrzeb odbył się w niedzielę 15 listopada.

11.13. – Strózeniec: Miejscowy korespondent podpisany kryptonimem B. K. donosił o wniesionym do prezydenta kraju memoriale w sprawie nauczania języka polskiego w miejscowych szkołach – męskiej (60+10 Polaków niesłusznie zapisanych do innych narodowości) i żeńskiej (65 Polek). W memoriale podpisanym przez rodziców 125 polskich dzieci domagano się, by począwszy od pierwszej klasy nauka języka polskiego była przedmiotem obowiązkowym, by utworzono klasy równorzędne z polskim językiem wykładowym, aby języka polskiego uczyli nauczyciele z kwalifikacjami do tego przedmiotu, a nauczanie tegoż nadzorowali inspektorzy polscy, wreszcie aby interesy dzieci polskich w Radzie Szkolnej Okręgowej reprezentował Polak, nie Ukrainiec. Korespondencja została opublikowana w rubryce Listy z kraju 92. numeru „Gazety Polskiej” z niedzieli 16 listopada.

11.14. – Czerniowce: Na wniosek Kazimierza Węglowskiego wydział TBPiCP jednogłośnie wyraził podziękowanie i unanie dla dr. Stanisława Kwiatkowskiego za wytrwałą i skuteczną pracę nad unarodowieniem czerniowieckich szkół ludowych, spośród których w dwóch język polski otrzymał status wykładowego.

11.15. – Czerniowce: Na polecenie abpa Teodorowicza w ormiańskokatolickim kościele parafialnym zostało odprawione uroczyste nabożeństwo z okazji jubileuszu Ojca Świętego.

Cu acompaniamentul orchestrei de amatori a Asociației Meșteșugarilor Polonezi „Gwiazda” dirijată de prof. Savul au cântat corurile reunite „Gwiazda”, „Ognisko”, și „Sokół”.

11.08. – Cernăuți: La ședința comitetului executiv al curiei Marii Proprietăți Armeano-Polone au fost aleși Krzysztof Abrahamowicz, Kazimierz Bohdanowicz, Mikołaj Gorzycki, bar. Jerzy Kapri și dr. Aleksander Skibniewski pentru a reprezenta Bucovina în delegația nobilemii vasale care mergea la împărat pe 2 decembrie.

11.08. – Rădăuți: A avut loc adunarea generală anuală a membrilor Societății Polone de Lectură a SȘP. Președinte a fost ales Rafał Kajetanowicz, vicepreședinte pr. Józef Mykietiuik, iar în secție au intrat: pr. Leon Borowski, Józef Borowski, Franciszek Krechowicki, Emil Kriegsfeld de la Renotiére, Waław Kwiatkowski, Alojzy Markiewka, Antoni Nosal, Karol Priester, Antoni Stafa, Feliks Zbański.

11.11. – Cernăuți: La propunerea consilierului orășenesc dr. Stanisław Kwiatkowski, Consiliul Orășenesc a hotărât în unanimitate organizarea la Cernăuți a două școli populare poloneze cu câte șase clase, cu limba de predare polonă.

11.13. – La vârsta de 67 de ani a murit bar. Walerian Kapri, unul dintre renumiții cunoscători și crescători de cai din Bucovina, ginerele primului președinte din Cernăuți Petrowicz. Au rămas orfani soția Joanna și doi fii, Jakub (locotenentul regimentului 1 de ulani) și Eugeniusz (comisar districtual). În mormântarea a avut loc duminică, 15 noiembrie.

11.13. – Storojineț: Corespondentul local semnat cu criptonimul B.K. a informat că la președintele țării a ajuns un memoriu în legătură cu învățarea limbii polone în școlile locale – de bărbăți (60+10 polonezi incorect înscriși la alte naționalități) și de femei (65 poloneze). În memoriul semnat de părinți, 125 de copii polonezi revendicau ca începând din clasa întâi învățarea limbii polone să fie obiect obligatoriu, să fie formate clase echivalente cu limba de predare polonă, ca limba polonă să fie predată de cadre calificate în acest domeniu, iar învățarea să fie supravegheată de inspektorii polonezi, în fine ca interesele copiilor polonezi în Consiliul Școlar Zonal să fie reprezentate de un polonez, nu ucrainean. Corespondența a fost publicată în rubrica Scrisori din țară în nr. 92 al „Gazetei Polone” de duminică, 16 noiembrie.

11.14. – Cernăuți: La propunerea lui Kazimierz Węglowski, filiala APAF și L și-a exprimat în unanimitate mulțumirea și recunoașterea pentru dr. Stanisław Kwiatkowski pentru munca perseverentă și eficace de naționalizare a școlilor populare din Cernăuți, printre care în două școli limba polonă a obținut statut de predare.

11.15. – Cernăuți: La recomandarea arhiepiscopului Teodorowicz, în biserica parohială armeano-catolică s-a celebrat o slujbă solemnă cu ocazia jubileului Sfântului Părinte Papa.

11.15. – Czerniowce, sala Domu Polskiego: Odbył się ogólnobukowiński wiec oświatowy TSL. W wiecu wzięli udział m.in. delegaci Czytelni Polskich z: Baniłowa n/Seretem, Dunawca, Głębokiej, Laurenki, Mikułowej Polany, Nowego Sołońca, Paltynosy, Pleszy, Radowiec, Rudy, Stróżeńca i Nowej Żadowy. Wiec otworzył prezes czerniowieckiego Koła TSL dr Stanisław Kwiatkowski, który oddał głos zaproszonemu ze Lwowa literatowi Bogdanowi Krzysztofowiczowi. Ten wygłosił referat pt. „Oświata jako środek do odrodzenia narodowego”. Przemawiali także wiceprezes czerniowieckiego Koła TSL Bazyli Mokrański oraz prezesi czytelni prowincjonalnych: Mieczysław Broniewski ze Stróżeńca, Jan Dospil z Głębokiej, Kazimierz Grabowski z Kaczyki, Rafał Kajetanowicz z Radowiec, Kamieniecki z Solki, Michał Kuczak z Laurenki, Maciej Rewaj z Dunawca, Michał Szmidt z Rudy, Argasiński z czerniowieckiego Towarzystwa Akademików Polskich „Ognisko”, Otton Mieczysław Żukowski. Z okazji jubileuszu papieskiego Piusa X wiecujący wysłali telegram hołdowniczy na ręce apa dr. Józefa Bilczewskiego, uchwalili kilka rezolucji, m.in. podziękowali dr. Głębińskiemu za obronę bukowińskich Polaków, dr. Kwiatkowskiemu i B. Mokrańskiemu za dotychczasową działalność, a Zarządowi Głównemu za ustanowienie nauczyciela wędrownego dla Bukowiny. Ponadto zwrócono się z gorącą prośbą do dr. Bandrowskiego i dr. Adama o ostateczne załatwienie sprawy reskryptu ministerialnego zatwierdzającego statut TSL.

11.15. – Czerniowce, sala Domu Polskiego: Odbył się pierwszy z serii wykładów popularnych wygłaszanych przez profesorów Uniwersytetu Lwowskiego prof. dr. Gustawa Roszkowskiego pt. „O sądach polubownych w sporach państw”.

11.15. – Czerniowce, sala Domu Polskiego: W ramach obchodów rocznicy powstania listopadowego Bogdan Krzysztofowicz ze Lwowa wygłosił słowo wstępne, a Kazimierz Tokarski odczyt o powstaniu listopadowym. Na program wieczornicy złożyły się ponadto deklamacje (M. Berezowskiej i T. Zubrzyckiego) utworów Tadeusza Zubrzyckiego i Adama Mickiewicza, wieniec narodowych pieśni w wykonaniu chóru polskich stowarzyszeń, gra na fortepianie prof. A. Savula, na skrzypcach p. Kraemer oraz żywy obraz pt. „Obrona sztandaru”.

11.15. – Czerniowce: W uroczystość św. Stanisława Kostki w kościele OO. Jezuitów w ciągu dnia możliwość uzyskiwania odpustu zupełnego, a na koniec dnia uroczyste nieszpory.

11.16. – Czerniowce: Z inicjatywy Kongregacji Mariańskich Pań Polskich i Niemieckich w kościele OO. Jezuitów odprawiono uroczyste nabożeństwo z okazji jubileuszu Ojca Świętego. Śpiewał chór obu Kongregacji. Kazania wygłoszono w dwóch językach – polskim i niemieckim.

11.<19. – Czerniowce: Na dorocznym walnym zgromadzeniu Towarzystwa Muzycznego dr Bazyli Duzin-

11.15. – Cernăuți, sala Casei Polone: A avut loc o adunare publică generală bucovineană de învățământ SȘP. La adunare au luat parte printre alții delegați ai Societăților Polone de Lectură din: Bănila pe Siret, Dunavăț, Adâncata, Laurenca, Poiana Micului, Solonețu Nou, Păltinoasa, Pleșa, Rădăuți, Ruda, Storojineț, Jadova Nouă. Adunarea a fost deschisă de președintele Cercului SȘP din Cernăuți dr. Stanisław Kwiatkowski, care a dat cuvântul invitatului literat Bogdan Krzysztofowicz din Lvov. Acesta a prezentat referatul cu titlul „Învățământul ca mijloc de renaștere națională”. Au luat cuvântul vicepreședintele Cercului SȘP din Cernăuți Bazyli Mokrański precum și președinții societăților de lectură din provincie: Mieczysław Broniewski din Storojineț, Jan Dospil din Adâncata, Kazimierz Grabowski din Cacica, Rafał Kajetanowicz din Rădăuți, Kamieniecki din Solca, Michał Kuczak din Laurenca, Maciej Rewaj din Dunavăț, Michał Szmidt din Ruda, Argasiński de la Societatea Universitarilor Polonezi „Ognisko” din Cernăuți, Otton Mieczysław Żukowski. Cu ocazia jubileului papei Pius al X-lea, participanții au trimis o telegramă omagială în atenția arhiepiscopului dr. Józef Bilczewski, au adoptat câteva rezoluții, printre altele au mulțumit dr. Głębiński pentru apărarea polonezilor bucovineni, dr. Kwiatkowski și B. Mokrański pentru activitatea până în prezent, iar Conducerii Centrale pentru repartizarea învățătorului navetist pentru Bucovina. În plus s-au adresat dr. Bandrowski și dr. Adam cu o cerere fierbinte pentru o ultimă rezolvare a problemei decretului ministerial de ratificare a statutului SȘP.

11.15. – Cernăuți, sala Casei Polone: S-a ținut primul curs din seria cursurilor populare, ținute de profesorii Universității din Lvov, de către prof. dr. Gustaw Roszkowski cu titlul „Despre comisiile de arbitraj în litigiile dintre state”.

11.15. – Cernăuți, sala Casei Polone: În cadrul celebrărilor aniversare ale insurecției din noiembrie, Bogdan Krzysztofowicz din Lvov a rostit cuvântul de introducere, iar Kazimierz Tokarski prelegerea despre insurecția din noiembrie. Programul seratei a cuprins recitări (M. Berezowska și T. Zubrzycki) din creațiile lui Tadeusz Zubrzycki și Adam Mickiewicz, cunună de cântece naționale realizată de corul asociațiilor poloneze, interpretare la pian de prof. A. Savul, la vioară dl. Kraemer precum și tabloul vibrant cu titlul „Apărarea drapelului”.

11.15. – Cernăuți: În sârbătoarea Sf. Stanisław Kostka, în biserica Iezuiților în timpul zilei era posibilitatea obținerii indulgenței plenare, iar la finalul zilei era vecernia solemnă.

11.16. – Cernăuți: Din inițiativa Congregațiilor Doamnelor Mariane Poloneze și Germane în biserica Iezuiților a fost celebrată o liturghie cu ocazia jubileului Sfântului Părinte. A cântat corul ambelor congregații. Predica a fost rostită în două limbi – polonă și germană.

11.<19. – Cernăuți: La adunarea generală anuală a Societății de Muzică, dr. Bazyli Duzinkiewicz a fost

kiewicz ponownie został powołany na prezesa, komisarz policji dr Franciszek Wicentowicz – na sekretarza, a obaj do komitetu muzycznego.

11.19. – Czerniowce: Rada Miejska uchwaliła podwyżkę płac nauczycieli miejskich szkół ludowych, za czym w imieniu polskich radnych gorąco przemawiał dr Stanisław Kwiatkowski.

11.21. – Suczawa: W przeddzień obchodów jubileuszu papieskiego „korowód z pochodniami z muzyką weteranów udał się wśród bicia dzwonów z burmistrzem p. Des Logesem na czele przed kościół rz.kat., a potem do gr.kat. cerkwi, gdzie życzenia dla Ojca Św. na ręce księży proboszczów [Józefa Cewego i Hlibowickiego] przez p. burmistrza złożone zostały”.

11.21. – Wyżnica: Uroczyste obchodzono rocznicę zgonu Tadeusza Kościuszki. Na program złożyło się przemówienie Bazylego Mokrańskiego z Czerniowiec, deklamacja „Bitwy raclawickiej” Teofila Lenartowicza przez Marię Czokową, ćwiczenia gimnastyczne na drążkach, koniu i budowanie piramid.

11.<22. – Czerniowce, Dom Polski: Sekcja dobroczynności TBPiCP rozesłała do rodaków apel o liczny udział w przygotowaniu wenty gospodarczej na pomoc dla najuboższych.

11.<22. – Lwów: Prof. dr Alfred Halban został członkiem Komitetu Wykonawczego Ligi Pomocy Przemysłowej.

11.22. – Czerniowce: W rzymskokatolickim kościele parafialnym Podwyższenia Krzyża Świętego odprawione zostało uroczyste nabożeństwo z kazaniem polskim ks. Feliksa Żelewskiego z okazji jubileuszu 50-lecia kapłaństwa Ojca Św. Piusa X. Wzięli w nim gremialny udział członkowie wszystkich miejscowych polskich instytucji. Po nabożeństwie delegacja polska udała się do ks. inf. Józefa Schmida, aby przekazać papieżowi życzenia oraz wyrazy wierności. W imieniu delegacji przemawiał Władysław Sołtyński.

11.22. – Czerniowce, sala Domu Polskiego: Prof. Uniwersytetu Lwowskiego i Akademii Rolniczej w Dublinach dr Marian Raciborski wygłosił wykład popularny „O zabytkach naszej przyrody”.

11.22. – Suczawa: W rzymskokatolickim kościele św. Jana Nepomucena i cerkwi grekokatolickiej odprawiono uroczyste sumy z okazji 50-letniego jubileuszu kapłaństwa Piusa X, a wieczorem z tej racji w pięknie wystrojonej sali miejscowego Domu Polskiego amatorzy wystawili sztukę, zakończoną żywym obrazem pt. „Hołd narodów Papieżowi”.

11.23. – Czerniowce, sala Domu Polskiego: Odbył się wieczór humorystyczny Adolfiny Zimajer. W programie znalazła się również farsa Courtelina pt. „Zacisze domowe” w wykonaniu artystów krakowskich Heleny Zimajer-Rapackiej i Sieniawskiego.

11.24. – Czerniowce: Honorowy prezes „Gwiazdy” Edward Schwarz wraz z małżonką obchodzili srebrne gody. Ponieważ Schwarz był współzałożycielem i wieloletnim prezesem Stowarzyszenia Rękodzielników „Gwiazda”, jubileusz razem z nimi świętowali członkowie organizacji.

din nou desemnat ca președinte, comisarul de poliție dr. Franciszek Wicentowicz – ca secretar și ambii în comitetul muzical.

11.19. – Cernăuți: Consiliul Orășenesc a hotărât majorarea locurilor pentru învățatorii școlilor populare orășenești, iar în numele consilierilor polonezi a vorbit înfocat dr. Stanisław Kwiatkowski.

11.21. – Suceava: În preziua celebrărilor jubileului papal, „cortegiul cu torțe, cu muzica veteranilor și dangățul clopotelor, cu d-nul primar Des Loges în frunte s-a îndreptat spre biserica romano-catolică, apoi în biserica greco-catolică, unde urările pentru Sf. Părinte au fost adresate de către primar preoților parohii (Józef Cewe și Hlibowicki)”.

11.21. – Vijnița: A fost sărbătorită festiv aniversarea morții lui Tadeusz Kościuszko. Programul a cuprins discursul lui Bazyli Mokrański din Cernăuți, poezia „Lupta de la Raclawice” de Teofil Lenartowicz recitată de Maria Czokowa, exerciții de gimnastică cu bare, pe cal și piramide.

11.<22. – Cernăuți, Casa Polonă: Secția caritativă APAF și L a transmis compatrioților un apel pentru o largă participare la pregătirea unei loterii (tombole) economice pentru ajutorarea celor mai săraci.

11.<22. – Lvov: Prof. dr. Alfred Halban a devenit membru în Comitetul Executiv al Ligii de Ajutor Industrial.

11.22. – Cernăuți: În biserica parohială romano-catolică „Înălțarea Sfintei Cruci” a fost celebrată o liturghie solemnă cu predica în limba polonă rostită de pr. Feliks Żelewski cu ocazia jubileului de 50 de ani de preoție a Sf. Părinte Pius al X-lea. Au participat membrii tuturor instituțiilor poloneze locale. După celebrare, delegația poloneză s-a dus la pr. infulat Józef Schmid pentru a transmite papei urările precum și expresia de credință. În numele delegației a vorbit Władysław Sołtyński.

11.22. – Cernăuți, sala Casei Polone: Prof. Universității din Lvov și al Academiei Agricole din Dublini, dr. Marian Raciborski a prezentat o prelegere populară „Despre monumentele naturii noastre”.

11.22. – Suceava: În biserica romano-catolică „Sf. Ioan Nepomuk” și biserica greco-catolică au fost celebrate liturghii solemne cu ocazia jubileului de 50 de ani de preoție a papei Pius al X-lea, iar seara în sala Casei Polone locale frumos împodobită amatorii au prezentat o piesă încheiată cu un tablou vivanț cu titlul „Omagiul popoarelor pentru Papă”.

11.23. – Cernăuți, sala Casei Polone: A avut loc o seară umoristică a Adolfini Zimajer. În program a fost cuprinsă de asemenea farsa lui Courteline cu titlul „Locul retras de acasă” în interpretarea artiștilor din Cracovia Helena Zimajer – Rapacka și Sieniawski.

11.24. – Cernăuți: Președintele de onoare al Asociației „Gwiazda” Edward Schwarz împreună cu soția au sărbătorit nunta de argint. Pentru că Schwarz a fost cofondator și președinte mulți ani al Asociației Meșteșugarilor „Gwiazda” au sărbătorit împreună cu membrii organizației.

- 11.24. – Czerniowce:** Towarzystwo Akademików Polskich „Ognisko” urządziło wieczorek taneczny.
- 11.25. – Czerniowce,** Dom Polski: Odbyło się kolejne zebranie komitetu wenty gospodarczej sekcji dobroczynności TBPiCP.
- 11.25. – Czerniowce:** Ks. inf. Józef Schmid wyjechał do Wiednia, aby reprezentować bukowińskie duchowieństwo podczas składania hołdu monarsze z racji jubileuszu jego panowania.
- 11.25. – Lwów:** Wydany tego dnia 551. numer „Słowa Polskiego” zawierał napisany ze znajomością rzeczy obszerny artykuł o sprawach bukowińskich. Tekst owego artykułu przedrukowano w 96. numerze „Gazety Polskiej” z niedzieli 29 listopada.
- 11.25. – Wiedeń:** Na posiedzeniu Koła Polskiego jego prezes dr Stanisław Głabiński wygłosił sprawozdanie, w którym uwzględnił starania popierające Polaków na Śląsku i Bukowinie oraz podkreślił niezbędność gorliwej pomocy rodakom z tych obszarów.
- 11.26. – Czerniowce:** W 95. numerze 26. rocznika „Gazety Polskiej” zapowiedziano nabożeństwa roratnie na godzinę szóstą każdego dnia adwentu.
- 11.26. – Czerniowce:** Zmarła Franciszka z Wazaczów Malikiewiczowa, wdowa po zasłużonym patriotcie i działaczu charytatywnym radcy Franciszku Malikiewicz. Pogrzeb odbył się w sobotę 28 listopada.
- 11.27. – Wiedeń:** Hołd cesarzowi z okazji jubileuszu 60-lecia jego panowania jako reprezentanci Bukowiny w ramach delegacji szlacheckiej składali m.in.: Krzysztof Abrahamowicz, Kazimierz Bohdanowicz, Mikołaj Gorzycki, Jerzy bar. Kapri i dr Aleksander Skibniewski.
- 11.28. – Czerniowce:** Były wspólnik apteki Bełdowicza Antoni Papp stworzył nową dobrze wyposażoną aptekę „Pod Dobrym Pasterzem”. Piękne meble wykonała pracownia artystyczno-stolarska naszego rodaka Kazimierza Radeckiego.
- 11.<29. – Suczawa:** Czytelnia Polska w Dunawcu ofiarowała 4,76 kor. na fundusz Domu Polskiego w Suczawie.
- 11.29. – Czerniowce:** Ukazał się 96. numer 26. rocznika „Gazety Polskiej”, a w nim napisane przez Tadeusza Zubrzyckiego wspomnienie pośmiertne „† Franciszek Buczkowski major wojsk polskich z r. 1863/64. Czerniowce, w listopadzie 1908 r.”.
- 11.29. – Czerniowce,** nowa sala Domu Polskiego: Zamiast profesora Uniwersytetu Lwowskiego dr. Dembińskiego, wykład popularny „O powstaniu listopadowym” wygłosił prof. dr Janelli.
- 11.29. – Radowce,** Czytelnia Polska TSL: Uroczystym wieczorkiem uczczono powstańców listopadowych. Słowo wstępne wygłosił prezes Rafał Kajetanowicz. Potem zebrani zaśpiewali „Boże, coś Polskę...”, chór mieszany śpiewał hymn Polski i „Warszawiankę”, Kwiatkowski recytował „Lirnika” (wyjątek z „Kościszki”), amatorzy odegrali utwór sceniczny i wystawili „żywy obraz” „Boju” według Grottgera.
- 11.30. – Fürstenthal:** Ostateczny termin konkursu ogłoszonego na proboszcza tutejszej parafii rzymskokatolickiej.
- 11.24. – Cernăuți:** Societatea Universitarilor Polonezi „Ognisko” a organizat o serată dansantă.
- 11.25. – Cernăuți,** Casa Polonă: A avut loc următoarea adunare a comitetului loteriei economice din secția caritativă a APAF și L.
- 11.25. – Cernăuți:** Pr. inf. Józef Schmid a plecat la Viena, să reprezinte clerul bucovinean în timpul depunerii omagiului monarhului cu ocazia jubileului de domnie a acestuia.
- 11.25. – Lvov:** În această zi a fost editat nr. 555 al publicației „Cuvântul Polonez” care cuprindea un vast articol privitor la realitatea problemelor bucovinene. Textul acestui articol a fost retipărit în nr. 96 al „Gazetei Polone” de duminică, 29 noiembrie.
- 11.25. – Viena:** La ședința Cercului Polonez președintele său dr. Stanisław Głabiński a prezentat darea de seamă, în care a arătat strādaniile de sprijinire a polonezilor din Silezia și Bucovina și a subliniat necesitatea absolută de ajutorare a compatrioților din aceste teritorii.
- 11.26. – Cernăuți:** În nr. 95 al anului 26 al „Gazetei Polone” s-au anunțat slujbele de rorate la ora șase, în fiecare zi de advent.
- 11.26. – Cernăuți:** A murit Franciszka Malikiewiczowa, Wazacz de acasă, văduva merituosului patriot și activist caritativ, consilierul Franciszek Malikiewicz. În mormântarea a avut loc sâmbătă, 28 noiembrie.
- 11.27. – Viena:** Cu ocazia jubileului de 60 de ani de domnie a împăratului, au depus omagiul lor reprezentanții Bucovinei în cadrul delegației nobiliare printre alții: Krzysztof Abrahamowicz, Kazimierz Bohdanowicz, Mikołaj Gorzycki, bar. Jerzy Kapri și dr. Aleksander Skibniewski.
- 11.28. – Cernăuți:** Fostul asociat al farmaciei lui Beldowicz Antoni Papp a deschis o nouă farmacie bine dotată „La Bunul Păstor”. Mobila frumoasă a fost executată în atelierul artistic de tâmplărie al compatriotului nostru Kazimierz Radecki.
- 11.<29. – Suceava:** Societatea Polonă de Lectură din Duna-văț a oferit 4,76 c. pentru fondul Casei Polone din Suceava.
- 11.29. – Cernăuți:** A apărut nr. 96 al anului 26 al „Gazetei Polone” în care Tadeusz Zubrzycki a scris amintirile postume „† Franciszek Buczkowski, maior al armatei polone din anii 1863/64. Cernăuți, noiembrie 1908”.
- 11.29. – Cernăuți,** sala nouă a Casei Polone: În locul profesorului dr. Dembiński de la Universitatea din Lvov, cursul popular „Despre insurecția din noiembrie” a fost ținut de prof. dr. Janelli.
- 11.29. – Rădăuți,** Societatea Polonă de Lectură SSP: Cu o serată festivă au fost sărbătoriți insurgenții din noiembrie. Cuvântul introductiv a fost rostit de președintele Rafał Kajetanowicz. Apoi cei adunați au cântat „Boże, coś Polskę...”, corul mixt a cântat imnul Poloniei și „Warszawianka”, Kwiatkowski a recitat „Lirnik” (fragment din „Kościszko”), amatorii au interpretat o creație scenică și au expus „tabloul vivant” „Bój” de Grottger.
- 11.30. – Voievodeasa:** Ultimul termen anunțat pentru concursul de paroh pentru această parohie romano-catolică.

11.30. – Jackany: W. Siwicki spod Radomia po przy-
padkowym zetknięciu się z 96. numerem „Gazety
Polskiej” z niedzieli 29 listopada i przeczytaniu go napi-
sał korespondencję pochlebnie oceniającą ten dziennik
i uzupełniającą wspomnienie o majorze Franciszku
Buczowskiem.

dr Jan Bujak – Kraków

11.30. – Ițcani: W. Siwicki de la Radom după contactul
întâmplător cu nr. 96 al „Gazetei Polone” de duminică,
29 noiembrie și după citirea lui a scris o corespondență
apreciind favorabil acest ziar și completând cu amintirea
despre maiorul Franciszek Buczkowski.

Trad. M. Mețec

Dzień Wszystkich Świętych i Zaduszki w Bukareszcie

Zgodnie z polską tradycją 1 listopada, w Dzień
Wszystkich Świętych albo 2 listopada, w Dzień Zaduszny
odwiedzamy cmentarze, by razem z księdzem, przy
grobach zmarłych z naszych rodzin, przyjaciół lub
znajomych zmówić modlitwę, zapalić znicze, położyć
kwiaty.

Polska wspólnota w Bukareszcie, oprócz tych
prywatnych ceremonii, każdego 1 listopada organizuje
wspólne odwiedziny grobów polskich osobistości na
głównym cmentarzu katolickim Bellu.

Tak się też stało w niedzielę 1 listopada 2015 r.,
gdy 50-osobowa grupa Polaków, na czele z księdzem
Mateiem Catargiu, odwiedziła ponad 20 grobów na tym
cmentarzu.

Byliśmy zaszczytzeni obecnością J.E. Marcina
Wilczka, Ambasadora RP w Bukareszcie, oraz pani
Beaty Gołębowskiej, Konsula RP.

Przy każdym z wybranych grobów Bogdan
Polipciuc, prezes „Domu Polskiego” w Bukareszcie,
prezentował osoby tam pochowane oraz ich zasługi. By-
ły zapalane znicze i składane wiązanki kwiatów z biało-
czerwonymi wstęgami. Po wspólnej modlitwie ksiądz
błogosławił i święcił grób.

Kompleks cmentarny Bellu (prawosławny, woj-
skowy, katolicki, żydowski, muzułmański, luterański)
powstał poza granicami ówczesnego miasta Bukaresztu
w latach wojny krymskiej (1853-1856). Obecnie są to
najbardziej prestiżowe cmentarze stolicy Rumunii,
znajdujące się w centralnej części miasta.

Pierwszym z odwiedzonych grobów był grób
rodziny Żalplachta. Senior rodu, Jan Żalplachta-
Zapałowicz (1834-1894) był dowódcą oddziału pow-
stańczego w 1863 r. Drugim ważnym członkiem tej
rodziny był dr Jan Żalplachta (1867-1937), lekarz i ak-
tywny działacz polonijny. Sama płyta nagrobna jest
bardzo ciekawa, z napisami po polsku i rumuńsku.

Następny grób należał do rodziny Belina-
Skupiewski. Są to krewni matki braci Kaczyńskich:
śp. Lecha (1949-2010), Prezydenta RP, oraz Jaros-
ława, ważnego polskiego polityka, obecnego prze-
wodniczącego partii Prawo i Sprawiedliwość. Wymie-
nić należy spośród członków rodziny dr. Lucjana Sku-
piewskiego (1876-1949), lekarza rumuńskiej rodziny
królewskiej i burmistrza Bukaresztu w 1923 r. Tu

Ziua Tutoror Sfinților și Ziua Morților în București

Conform tradiției poloneze, de 1 noiembrie,
în Ziua Tutoror Sfinților, sau de 2 noiembrie de Ziua
Morților vizităm cimitirele, pentru ca împreună cu
preotul la mormintele celor decedați din familiile noas-
tre, prietenilor sau cunoscuților să spunem o rugăciune,
să aprindem lumânări, să punem flori.

Asociația poloneză din București, în afara aces-
tor ceremonii private, de fiecare 1 noiembrie organizează
vizite comune la mormintele personalităților poloneze
din cimitirul catolic Bellu.

Așa s-a întâmplat și duminică, 1 noiembrie
2015, când un grup de 50 de polonezi cu preotul Matei
Catargiu a vizitat peste 20 de morminte din acest cimitir.

Am fost onorați de prezența Excelenței Sale
Marcin Wilczek, ambasador RP la București precum și
a doamnei Beata Gołębowska, consul al R.P.

La fiecare dintre mormintele alese, Bogdan
Polipciuc, președintele Casei Polone din București,
a prezentat persoanele înmormântate acolo precum și
meritele lor.

Au fost aprinse candelile și depuse buchete de
flori cu panglici albe și roșii. După rugăciunea comună,
preotul a binecuvântat și sfințit mormintele.

Complexul Cimitirului Bellu (ortodox, al ar-
matei, catolic, evreiesc, musulman, luteran) s-a înființat
după granița Bucureștiului de atunci, în anii războiului
Crimeii (1853-1856). În prezent, sunt cele mai pres-
tigioase cimitire ale capitalei României, aflându-se în
partea centrală a orașului.

Primul dintre mormintele vizitate a fost cel al
familiei Żalplachta. Seniorul familiei, Jan Żalplachta-
Zapałowicz (1834-1894) a fost comandant al deta-
șamentului insurecției din 1863. Al doilea membru
important al acestei familii a fost dr. Jan Żalplachta
(1867-1937), medic și militant activ al polonezilor.
Placa funerară este foarte interesantă, cu înscrisuri în
română și polonă.

Următorul mormânt aparținea familiei Be-
lina-Skupiewski. Sunt rude de sânge ale mamei fraților
Kaczyński: al regretatului Lech (1949-2010), pre-
ședintele RP, precum și al lui Jarosław, un important
om politic, președinte al partidului Drept și Dreptate.
Se pot enumera dintre membrii familiei dr. Lucian
Skupiewski (1876-1949), medic al familiei regale

także pochowany jest ich krewny, polski pułkownik Wincencjusz Jasieński, który w 1939 r. przebywał na kuracji w Rumunii, tu pozostał i zmarł w 1941 r.

Inny odwiedzony grób należy do rodziny Rogalskich. Teodor Rogalski (1907-1954) był znanym w Rumunii kompozytorem i dyrygentem. Jego imię nadano jednej z sal koncertowych Rumuńskiego Radia w Bukareszcie.

Następny odwiedzony grób należał do Antoniego Romanowskiego (1882-1972), znanego baletmistrza, zasłużonego artysty Rumunii, twórcy pierwszej grupy baletowej w tym kraju.

Odwiedziliśmy potem grób Corneliu Coposu (1914-1995), znanego rumuńskiego polityka, sekretarza Iuliu Maniu, wieloletniego więźnia politycznego, który w 1990 r. odbudował partię PNT-CD, zostając jej przewodniczącym.

Inny odwiedzony przez nas grób to miejsce spoczynku kardynała dr. Iuliu Hossu (1885-1970), grekokatolika, także wieloletniego więźnia za swoją niezłomną wiarę za rządów komunistycznych. Przy tych dwóch ostatnich grobach modlił się w 1999 r. św. Jan Paweł II, pierwszy Papież Polak, kiedy odwiedził Rumunię.

Inny grób należy do rodziny Wiktorczyk. Ojciec pani Małgorzaty, członkini „Domu Polskiego” w Bukareszcie, jako poseł mniejszości polskiej, w 1918 r. głosował za przyłączeniem Bukowiny do Królestwa Rumunii.

Obok znajduje się grób rodziny Roguskich. Jest tam pochowany Camil Roguski (1925-2012), zwany „architektem Ceaușescu”, który pozostawił wiele cennych informacji o prywatnym życiu ostatniego komunistycznego dyktatora Rumunii. Jego dziadek i ojciec, też architekci, mają duże zasługi w stworzeniu miast Braila i Bukareszt.

Inny grób należy do Apolonii Gold (1880-1961), nauczycielki języka polskiego w Czerniowcach na Bukowinie w okresie międzywojennym.

românești, și al primarului Bucureștiului în 1923. Tot aici este înmormântată ruda lor de sânge, colonelul polonez Wincencjusz Jasieński care, în 1939, a fost la tratament în România, a rămas aici și a murit în anul 1941.

Următorul mormânt vizitat aparține familiei Rogalski. Teodor Rogalski (1907-1954) a fost în România un cunoscut compozitor și dirijor. Numele lui s-a atribuit unei săli de concerte a Radioului românesc din București.

Alt mormânt vizitat aparține lui Anton Romanowski

(1882-1972), al cunoscutului maestru de balet, al artistului emerit al României, creatorul primei grupe de balet din această țară.

Am vizitat apoi mormântul lui Corneliu Coposu (1914-1995), al cunoscutului politician român, secretar al lui Iuliu Maniu, al prizonierului politic, care în 1990 a refăcut partidul PNTCD, rămânând președintele lui.

Un alt mormânt vizitat a fost locul de veci al cardinalului greco-catolic dr. Iuliu Hossu (1885-1970), de asemenea, al legăturii îndelungate pentru credința sa fermă împotriva conducerii comuniste. La aceste ultime două morminte s-a rugat în 1999 Sf. Ioan Paul al II-lea, primul Papă polonez, când a vizitat România.

Un alt mormânt aparține familiei Wiktorczyk. Tatăl doamnei Małgorzata, membră a Casei Polone din București, ca deputat al minorității poloneze, în anul 1918 a votat pentru anexarea Bucovinei la Regatul României.

Alături se află mormântul familiei Roguski. Acolo este înmormântat Camil Roguski (1925-2012), numit „arhitectul lui Ceaușescu”, care a lăsat multe informații valoroase despre viața privată a ultimului dictator comunist al României. Bunicul și tatăl lui, tot arhitecți, au mari merite în crearea orașelor Brăila și București.

Un alt mormânt aparține Apoloniei Gold (1880-1961), profesor de limba polonă din Cernăuți în Bucovina, în perioada interbelică.

Următorul mormânt important e locul de veci al dr. Kazimerz Żukowski (1892-1959), redactor șef al „Curierului Polonez” care, în septembrie 1939 după ocuparea Poloniei de nemți și Uniunea Sovietică, a început să editeze această gazetă în polonă în România, mai întâi la Cernăuți, iar apoi în București.

Un alt mormânt aparține familiei Miklaszewski-Polipciuc. Este aici înmormântată Elżbieta-Eugenia Miklaszewska (1885-1975) din Bălți, Basarabia, care a petrecut 15 ani în Siberia deportată de autoritățile

Następny ważny grób to miejsce spoczynku dr. Kazimierza Żukowskiego (1892-1959), redaktora naczelnego „Kuriera Polskiego”, który we wrześniu 1939 r., po zajęciu Polski przez Niemcy i Związek Radziecki zaczął wydawać tę gazetę po polsku w Rumunii, najprzód w Czerniowcach, a potem w Bukareszcie.

Inny grób należy do rodziny Miklaszewskich-Polipciuc. Jest tu pochowana Elżbieta-Eugenia Miklaszewska (1885-1975) z Bielic w Besarabii, która spędziła 15 lat na Syberii, wysiedlona przez władze sowieckie, i gdzie jej mąż Józef zmarł. Spoczywa tu także dr Halina Jadwiga Miklaszewska (1921-2008), lekarz, członek grupy inicjatywnej reaktywowania w marcu 1990 r. Związku Polaków w Rumunii, wieloletni działacz polonijny, prezes Klubu Seniorów przy „Domu Polskim” w Bukareszcie.

Następny odwiedzony przez nas grób należy do rodziny Podsudków, ogromnie zasłużonych dla Polonii w Rumunii. Bracia Podsudkowie – Stanisław (1915-1992) i Tadeusz (1916-2001) stworzyli fabryki wędlin w Czerniowcach i w Bukareszcie oraz wyspecjalizowane sklepy w całej Rumunii. Obsługiwali rumuńską rodzinę królewską i byli poważnymi sponsorami polskiej wspólnoty. W latach 1946-1953 w ich domu w Bukareszcie funkcjonował „Dom Polski”.

Inny ciekawy grób polski należy do Bolesława Sąsiedzkiego (1855-1946), obywatela ziemskiego, z dobrze zachowanym napisem w języku polskim.

Następnie odwiedziliśmy groby rodziny Niedzielskich, pochodzących z Bukowiny, a których potomkowie działają także obecnie w ramach „Domu Polskiego” w Bukareszcie.

Zatrzymaliśmy się też przy grobie Freda Micos (1907-1995), znanego w Rumunii grafika i malarza, który studiował w okresie międzywojennym na Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie.

Modliliśmy się potem przy grobie Janiny Radu (1939-1996), wybitnej działaczki polonijnej w Rumunii, pierwszego redaktora naczelnego polsko-rumuńskiego pisma „Polonus”, obecnie wydawanego w Suczawie.

Zatrzymaliśmy się też przy grobie rodziny Lesieckich, gdzie pochowana jest Maria Lesiecka (1918-2008), prawdziwa bohaterka ruchu polonijnego w Rumunii. Współdziałała z polskim wywiadem w okresie II wojny światowej, za co spędziła wiele lat w sowieckich łagrach, a następnie w więzieniach politycznych komunistycznej Rumunii. Za jej wybitne działania i wielkie cierpienia była wielokrotnie odznaczana przez władze Rumunii i Polski.

Modliliśmy się potem przy grobie prawdziwego aniołka, niespełna 4-letniej dziewczynki Alexandry

sovietice, unde soțul ei a decedat. Aici se odihnește, de asemenea, dr. Halina Jadwiga Miklaszewska (1921-2008), medic, membru al grupei de inițiativă a reactivării în martie 1990 a Uniunii Polonezilor în București.

Următorul mormânt vizitat de către noi aparține familiei Podsudek, cu merite deosebite pentru polonezii din România. Frații Podsudek – Stanisław (1915-1922) și Tadeusz (1916-2001) au înființat fabrica de mezeluri în Cernăuți și București precum și magazine specializate în toată România. Au meritat familia regală românească și au fost sponsori importanți ai comunității poloneze. În anii 1946-1953 în casa lor din București a funcționat „Casa Polonă”.

Alt mormânt polonez interesant aparține lui Bolesław Sąsiedzki (1855-1946), cetățean funciar cu un înscris în limba polonă bine păstrat.

Apoi am vizitat mormintele familiei Niedzielski, proveniți din Bucovina, ai căror urmași activează în cadrul Casei Polone din București.

Ne-am oprit și la mormântul lui Fred Micos (1907-1995), al graficianului și pictorului cunoscut în România, care a studiat în perioada interbelică la Academia de Arte Frumoase din Cracovia.

Ne-am rugat apoi la mormântul Janinei Radu (1939-1996), al remarcabilei activiste din România, al primului redactor șef al revistei polono-române „Polonus”, în prezent editată la Suceava.

Ne-am oprit și la mormântul familiei Lesiecki, unde este înmormântată Maria Lesiecka (1918-2008), un adevărat erou al mișcării poloneze din România. A colaborat cu serviciul de spionaj, în perioada celui de al II-lea război mondial, pentru care a petrecut mulți ani în lagărele de muncă sovietice, iar apoi în închisorile politice comuniste ale României. Pentru activitatea ei remarcabilă și a suferințelor mari a fost în repetate rânduri decorată de autoritățile României și Poloniei.

Beatrice Vlad (2011-2015), którą w tym roku Bóg wezwał do Siebie. Było to bardzo trudne przeżycie dla jej rodziny oraz dla całej wspólnoty Polaków z Bukaresztu.

Inny grób, przy którym się zatrzymaliśmy należy do rodziny Jeglinschich. Dr Victor Jeglinski (1929-1992) był lektorem języka polskiego na Uniwersytecie w Bukareszcie i wielu członków „Domu Polskiego” w Bukareszcie bardzo mile go wspomina.

Przy samym ogrodzeniu cmentarza znajduje się mogiła Edwarda Kozaka (1914-1985), żołnierza kampanii wrześniowej 1939 r., który pozostał w Rumunii i wiele lat pracował w Ambasadzie RP w Bukareszcie.

Na końcu zatrzymaliśmy się przy tzw. Nieznanym Grobie. Modliliśmy się tu za wszystkich innych zmarłych, w tym Polaków rozsianych po całym świecie, szczególnie zaś za tych, którzy nie mają grobów.

Modliliśmy się także za zmarłych w nocy 30 października 2015 r. w pożarze w klubie Colectiv w Bukareszcie, za powrót do zdrowia wielu rannych znajdujących się w szpitalach, za ukojenie dla ich rodzin i przyjaciół.

Boże bądź zawsze z nami wszystkimi!

Bogdan Polipciuc

Ne-am rugat apoi la mormântul adevăratului înger care n-a împlinit 4 ani, al fetei Alexandra Beatrice Vlad (2011-2015), pe care în acest an Domnul a chemat-o la Sine. A fost o încercare foarte grea pentru familia ei precum și pentru comunitatea polonă din București.

Un alt mormânt pe care l-am vizitat a fost al familiei Jeglinski. Dr. Victor Jeglinski (1929-1992) a fost lector de limba polonă la Universitatea din București și mulți membri ai Casei Polone din București își amintesc cu drag de dânsul.

Lângă împrejmuirea cimitirului se află mormântul lui Edward Kozak (1914-1985), al soldatului campaniei din septembrie 1939, care a rămas în România și mulți ani a lucrat la Ambasada R.P. din București.

La sfârșit ne-am oprit la Mormântul Eroului Necunoscut. Ne-am rugat aici pentru toți răposații, pentru polonezii împrăștiați în întreaga lume precum și pentru cei care nu au morminte.

Ne-am rugat, de asemenea, pentru răposații din noaptea de 30 octombrie 2015 în incendiul de la Clubul Colectiv din București, pentru însănătoșirea multor răniți ce se află în spitale, pentru liniștea familiilor și prietenilor lor.

Doamne, fii mereu cu noi toți!

Trad. I. Biseada

Chwilia zadumy nad historią Polski

Są miejsca w Europie, które każdy Polak powinien odwiedzić chociaż raz w życiu. Jednym z nich jest Cmentarz Łyczakowski we Lwowie.

Jest październik, piękna jesienna pogoda. Zwiedzanie miasta rozpoczynamy właśnie od cmentarza.

Un moment de reculegere asupra istoriei Poloniei

Sunt locuri în Europa pe care fiecare polonez ar trebui să le viziteze măcar o dată în viață. Unul dintre aceste locuri este Cimitirul Łyczakowski din Lvov.

Este octombrie, o frumoasă vreme de toamnă. Vizitarea orașului o începem tocmai de la cimitir. De dimineață, către poarta principală circulă autocarele. Numeroși turiști din Polonia. Pe aleile bine îngrijite, printre copacii bătrâni, trecem de la mormânt la mormânt, citind nume poloneze. În cimitir se află numeroase pietre funerare istorice de o mare importanță artistică prezentând statui alegorice și portrete ale celor decedați, de asemenea, numeroase capele, coloane și obeliscuri. Deja, vizavi de intrarea principală sunt câteva cavouri somptuoase ale unor cunoscute familii Ivoviene, printre ele ale industriașilor familiilor Baczewski și Morawski. Trecem de mormintele savanților, literaților, insurgenților, eroilor naționali. Trecem pe lângă mormintele poezilor Seweryn Goszczyński, Władysław Bełza – autorul „Catehismului copilului polonez” („Katechizmu polskiego dziecka”), al scriitoarei Gabriela Zapolska, al colonelului Julian Konstany Ordon – binecunoscut nouă din poezia lui Adam Mickiewicz „Reduta Ordon”. Trecem de „Górka” insurgenților din anul 1863, unde într-o locație separată de cruci originale sunt înmormântați participanții la

Już od rana do głównej bramy podjeżdżają autokary. Wielu turystów z Polski. Dobrze zadbanymi alejkami, wśród starych drzew, przechodzimy od grobu do grobu czytając polskie nazwiska. Na cmentarzu znajduje się wiele zabytkowych nagrobków o wysokiej wartości artystycznej, przedstawiających alegoryczne postaci i wizerunki zmarłych, a także liczne kaplice, kolumny i obeliski. Już naprzeciwko głównego wejścia stoi kilka okazałych grobowców znanych lwowskich rodzin, wśród nich przemysłowców Baczewskich i Morawskich. Mijamy groby uczonych, literatów, powstańców, bohaterów narodowych. Przechodzimy koło grobów poety Seweryna Goszczyńskiego, Władysława Bełzy – autora „Katechizmu polskiego dziecka”, pisarki Gabrieli Zapolskiej, pułkownika Juliana Konstantego Ordon – dobrze znanego nam z wiersza Adama Mickiewicza „Reduta Ordon”. Mijamy „Górkę” powstańców z 1863 r., gdzie w oddzielnej kwaterze, znaczonych oryginalnymi krzyżami, pochowani są uczestnicy powstania styczniowego, między innymi Bronisław Szwarce – członek Rządu Narodowego, i wielu innych. Na cmentarzu znajduje się także kilka grobów weteranów insurekcji kościuszkowskiej, między innymi grób Wincentego Szeptyckiego – generała z 1831 r. i oficera wojsk napoleońskich. Za nim znajduje się krzyż kamienny wskazujący grobowiec generała Benedykta Kołyszki. Niemal na wszystkich grobach polskich widać zatknięte polskie chorągiewki, na wielu pałą się znicze. Staraniem władz polskich oraz miejscowych organizacji coraz więcej nagrobków jest odnawianych. Zdarzają się przypadki, że polskie płyty wykorzystywane są na nagrobki dla współczesnych bohaterów ukraińskich. Celowo nie wspominałam o grobie Marii Konopnickiej. Chociaż pisarka nie była lwowianką, ostatnie dni życia spędziła w tym mieście, lecząc się w sanatorium „Kisielki”. Została pochowana 11 października 1910 r. w 5. alei. Jej pogrzeb stał się wielką manifestacją patriotyczną, w której udział wzięło blisko 50 tys. osób. Do dzisiaj jest to najczęściej odwiedzany grób, na którym ciągle znajdują się białoczerwone kwiaty i pałą się znicze.

Od wiosny 1919 r. z części Cmentarza Łyczakowskiego utworzono Cmentarz Obrońców Lwowa, potocznie zwany Cmentarzem Orląt Lwowskich, dla poległych w walkach z Ukraińcami i bolszewikami w latach 1918-1920.

Cmentarz Łyczakowski to jedna z najstarszych nekropolii Europy. Został założony w 1786 r. W miejscu obecnego cmentarza istniał tu cmentarz dla zmarłych na dżumę. Po I rozbiórce Polski Lwów znalazł się w zaborze austriackim. W 1783 r. cesarz Józef II wydał dekret nakazujący likwidację dotychczasowych cmentarzy i wytyczenie nowych, poza obrębem miasta.

Obecnie Cmentarz Łyczakowski ma status muzeum. Nowe pochówki mogą odbywać się tylko za specjalnym zezwoleniem dyrekcji cmentarza.

Tekst i zdjęcia: Barbara Breabăn

insurecția din ianuarie, printre alții Bronisław Szwarce, membru al Guvernului Național și mulți alții. În cimitir se află, de asemenea, câteva morminte ale veteranilor insurecției lui Kościuszko, printre altele, mormântul lui Wincent Szeptycki – general din 1831 și ofițer al armatei lui Napoleon. În spatele lui, se află crucea din piatră care indică mormântul generalului Benedykt Kołyszka. Aproape pe toate mormintele poloneze se observă arborate stegulețe poloneze, pe multe ard candelă. Prin efortul autorităților poloneze precum și al organizațiilor locale, din ce în ce mai multe morminte sunt reînnoite. Există cazuri în care plăcile poloneze sunt folosite la morminte ale eroilor ucraineni contemporani. Intenționat nu am amintit de mormântul Mariei Konopnicka. Deși scriitoarea nu era din Lvov, ultimele zile de viață le-a petrecut în acest oraș, tratându-se la sanatoriul „Kisielki”. A fost înmormântată pe 11 octombrie 1910, pe alea a V-a. În mormântarea sa a devenit o mare manifestație patriotică, la care au luat parte aprox. 50 de mii de persoane. Până astăzi este cel mai vizitat mormânt pe care sunt mereu flori albe și roșii și ard candelă.

Din primăvara anului 1919, dintr-o parte a Cimitirului Łyczakowski s-a creat Cimitirul Apărătorilor Lvovului, numit curent Cimitir al Vulturilor din Lvov, pentru cei căzuți în luptele cu ucrainenii și bolșevicii în anii 1918-1920.

Cimitirul Łyczakowski este una dintre cele mai vechi necropole din Europa. A fost înființat în anul 1786. Pe locul actualului cimitir a existat aici un cimitir pentru cei care au murit de ciumă. După prima împărțire a Poloniei, Lvovul s-a aflat sub stăpânire austriacă. În 1783, împăratul Iosif al II-lea a dat un decret prin care a decis eliminarea cimitirelor de până atunci și trasarea altor noi, în afara orașului.

În prezent cimitirul Łyczakowski are statut de muzeu. Noile înmormântări pot avea loc numai după o aprobare specială a conducerii cimitirului.

Trad. I. Biseada

Konkurs Ortograficzny

Szkola Podstawowa w Pojanie Mikuli wybudowana została ze środków państwa polskiego, przekazanych przez Senat RP za pośrednictwem Stowarzyszenia „Wspólnota Polska”. Otwarto ją uroczystie 9 października 2009 r. Wstęgę przecinała wówczas między innymi wicemarszałek Senatu RP Krystyna Bochenek. Po jej tragicznej śmierci, dokładnie w rok później, 10 października 2010 r., szkole nadano jej imię.

Aby pamięć o patronce była żywa, w okolicach października każdego roku w szkole odbywają się uroczystości jej poświęcone, a od trzech lat Związek Polaków w Rumunii organizuje wówczas dla uczniów szkół podstawowych i liceów Konkurs Ortograficzny. Najlepsi uczniowie z poszczególnych szkół spotykają się podczas finału w Pojanie Mikuli i piszą specjalnie przygotowane dyktando.

Tegoroczną III edycję Konkursu Ortograficznego w kategorii klas V-VIII wygrała Ana Iulia Drozdek z Pojany Mikuli. Miejsce II zajęła Andreea Sara Beleş z Nowego Sołońca, a III – Melania Kuruc z Pleszy. Wyróżniono także czterech innych zawodników: Ramonę Dorosceac, Daniela Iedenaka i Davida Comana z Nowego Sołońca oraz Monikę Eugenię Marculeac z Pojany Mikuli. W kategorii licealistów zwyciężyła Agneșca Revai z Nowego Sołońca. Miejsce II zajęła Bernadeta Balac, a III – Mirosława Drozdec, obie w z Pojany Mikuli. Wszystkie są uczennicami Liceum im. Alexandru cel Bun w Gura Humorului. Wyróżniono natomiast w tej kategorii Gabrielę Gavliuc i Marianę Marculeac z Nowego Sołońca, także uczennice liceum w Gura Humorului.

Concursul de Ortografie

Școala Gimnazială din Poiana Micului a fost construită din fonduri de la statul polonez, transmise prin Senatul R.P. prin intermediul Asociației „Wspólnota Polska”. A fost deschisă oficial pe 9 octombrie 2009. Panglica a fost tăiată atunci de vicemareșalul Senatului

R.P. Krystyna Bochenek. După moartea sa tragică, un an mai târziu, pe 10 octombrie 2010, școala a primit numele ei.

Ca amintirea patroanei să fie vie, în preajma lunii octombrie a fiecărui an în școală au loc festivități dedicate acesteia, iar de trei ani Uniunea Polonezilor din România organizează pentru elevii școlilor gimnaziale și de liceu un Concurs Ortografic. Cei mai buni elevi de la diferite școli se întâlnesc în cadrul etapei finale din Poiana Micului și scriu o dictare special pregătită.

Ediția de anul acesta, cea de-a III-a a Concursului Ortografic, categoria claselor V-VIII a fost câștigată de Ana Iulia Drozdek din Poiana Micului. Premiul II a fost câștigat de Andreea Sara Beleş din Solonețu Nou, iar premiul III de Melania Kuruc din

Tuż przed ogłoszeniem wyników i nagrodzeniem zwycięzców i uczestników uczniowie szkoły w Pojanie Mikuli zaprezentowali program poświęcony patronce ich szkoły Krystynie Bochenek.

Tegoroczny konkurs dofinansowany został przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych RP z funduszy polonijnych za pośrednictwem Ambasady RP w Bukareszcie, między innymi zakup nagród głównych. Polskie książki dla dzieci i młodzieży przekazali uczestnikom dyrektorzy, nauczyciele z Podkarpacia i przedstawiciele Kuratorium

Oświaty w Rzeszowie, przebywający wówczas na Bukownie i wizytą roboczą, za co serdecznie dziękujemy.

Elżbieta Wieruszewska-Calistru

Zdjęcia: I. Olszewska-Marculeac

Pleșa. Mențiune au primit alți patru participanți: Ramona Dorosceac, Daniel Iedenak și David Coman din Solonețu Nou precum și Monica Eugenia Marculeac din Poiana Micului. La categoria elevilor de liceu a câștigat Agneșca Revai din Solonețu Nou. Premiul II l-a obținut Bernadeta Balac, iar premiul III – Miroslava Drozdec, ambele din Poiana Micului. Toate sunt eleve ale Colegiului „Alexandru cel Bun” din Gura Humorului. La această categorie mențiune au primit Gabriela Gavliuc și Mariana Marculeac din Solonețu Nou și acestea, eleve la colegiul din Gura Humorului.

Chiar înainte de anunțarea rezultatelor și premierea câștigătorilor și participanților, elevii școlii din Poiana Micului au prezentat un program dedicat patroanei școlii lor, Krystyna Bochenek.

Concursul de anul acesta a fost cofinanțat de Ministerul Afacerilor Externe al R.P. din fondurile pentru diaspora prin intermediul Ambasadei R.P. din București, printre care cumpărarea premiilor principale. Cărțile poloneze pentru copii și tineri au fost transmise elevilor de directorii și profesorii din Podkarpacie și reprezentanții Inspectoratului Școlar din Rzeszów, prezenți care erau în acea perioadă în Bucovina într-o vizită de lucru. Le mulțumim din suflet pentru toate acestea.

Trad. I. Dascălu

POLONUS

Tel/Fax: 0230 520355

www.dompolski.ro

e-mail: redactia_polonus@yahoo.com

ISSN 1223-4192

Zdjęcia na okładkach: przód: dreamstime.com; tył: Archiwum Dom Polski

Redktor naczelny / Redactor Șef:

Stanisława Jakimowska

Kazimierz Longier (KL)

Elżbieta

Wieruszewska-Calistru

Iwona Olszewska-Marculeac

Barbara Breabăn

Iuliana Dascălu

Ilona Biseada

Maria Mețec

Grup Mușatinii

tipografie · producție publicitară
SUCEAVA, tel.: 0230 523640

Ateliere meșteșugărești multietnice

Originalitatea fiecărei etnii cuprinde prin potențialul ei creator, care își găsește expresia în cultura materială și spirituală. Un loc aparte în această cultură îl ocupă meșteșugurile populare.

Credem că e posibilă conceperea și punerea în mișcare a unui adevărat program de educare a tinerei generații în spiritul descoperirii și păstrării tradițiilor. Drumul ar putea fi anevoios, uneori cu pași nesiguri, alteori cu „bătălii” purtate împotriva neîncrederii celor din jur, dar cu speranță și încredere nemărginită. Purtați de aceste gânduri am inițiat un proiect care s-a desfășurat în perioada 17-18 și 24-26 octombrie a.c., intitulat „Ateliere meșteșugărești multietnice”, finanțat de Guvernul României prin Departamentul pentru Relații Interetnice. Reprezentanții a patru etnii din județul Suceava, polonezi, ucraineni, ruși-lipoveni și germani, au participat la o acțiune comună prin care se dorește cunoașterea și promovarea meșteșugurilor tradiționale specifice fiecărei comunități în parte.

Prima zi a proiectului s-a desfășurat la comunitatea ucraineană din Paltinu. Aici, am vizitat muzeul comunității, sediul și școala din localitate care ne-au fost prezentate de președintele Uniunii Ucrainenilor din România – Filiala Suceava, domnul Ilie Sauciuc. Doamnele de etnie

Wieloetniczne warsztaty rzemiosła

Niepowtarzalność każdej nacji zawiera się w jej potencjale twórczym, wyrażanym w kulturze materialnej i duchowej. Szczególnie miejsce zajmuje w niej twórczość ludowa.

Wierzmy, że możliwe jest wypracowanie i zapoczątkowanie programu edukacji młodego pokolenia z prawdziwego zdarzenia, w duchu odkrywania i zachowania tradycji. Droga do jego realizacji może być trudna, niepewna i pełna barier w pokonywaniu nieufności otoczenia, ale za to z bezgraniczną wiarą w jego powodzenie. Z takimi przemyśleniami rozpoczęliśmy realizację projektu finansowanego przez Rząd Rumunii poprzez Departament Relacji Interetnicznych pod nazwą „Wieloetniczne warsztaty rzemiosła”. Przedstawiciele czterech mniejszości narodowych z województwa Suczawa – Polacy, Ukraińcy, Lipowanie i Niemcy – wzięli udział we wspólnych działaniach mających na celu poznanie i poromowanie tradycyjnego rzemiosła każdej z mniejszości.

Pierwszy dzień projektu realizowaliśmy w gościnie u Ukraińców z Paltinu. Zwiedziliśmy muzeum mniejszości ukraińskiej, siedzibę organizacji i szkołę – naszym przewodnikiem był prezes Związku Ukraińców w Rumunii – Filii w Suczawie – Ilie Sauciuc. Panie, mistrzyni w malowaniu jajek, uczyły nas tej sztuki.

ucraineană, experte în încondeierea ouălor ne-au învățat la propriu din tainele acestei arte, iar tinerii au fost foarte încântați de operele obținute în urma inițierii. La Ciumârna am întâlnit un alt meșter popular ucrainean specializat în pictura pe piatră. Am rămas surprinși de talentul și îndemânarea lui.

Următoarea zi am petrecut-o în comunitatea rușilor lipoveni din localitatea Lipoveni. Aici pictorul Ion Maloș ne-a prezentat istoria comunității și ne-a învățat cum să pictăm folosind simbolistica rus-lipoveană. Copiii au fost foarte încântați că au putut încerca să picteze icoane și să folosească alfabetul slavon. Tematica a fost una liberă, fiecare copil putând alege ceea ce vrea să picteze. Așa cum a precizat și artistul, pictura este singura disciplină la care este permis copiatal.

Ziua a treia a proiectului s-a desfășurat la comunitatea poloneză din Solonețu Nou. Ana Zielonka și Ana Stascovian ne-au împărtășit din tainele brodatului, care este utilizat de polonezi la confecționarea elementelor portului popular și de uz casnic. Astfel copiii celor patru etnii și-au confecționat primele batistute brodate.

A patra zi a proiectului s-a desfășurat la comunitatea germană din Suceava. Aici împreună cu dna Magda Gheorghiu cu toții am învățat cum să confecționăm bijuterii din plastilină fimo. După ce le-am modelat, fiecare cu preferințele lui le-am introdus în cuptor pentru a se întări. Copiii s-au arătat foarte interesați de această activitate, fiecare confecționând cu multă dragoste bijuterii pentru mamele, bunicii și surioarele lor.

Proiectul s-a încheiat luni, 26 octombrie, a.c. cu un seminar la sediul Uniunii Polonezilor din România la care au participat reprezentanții celor patru etnii ce au luat parte la proiect. În cadrul întâlnirii cei prezenți au discutat despre beneficiile

Uczestnicy projektu byli bardzo zadowoleni ze swojej twórczości. W Ciumârna natomiast spotkaliśmy się z ukraińskim twórcą ludowym specjalizującym się w malowaniu na kamieniu. Byliśmy wszyscy pod wrażeniem jego talentu i umiejętności.

Kolejny dzień spędziliśmy w miejscowości Lipoveni, w gościnie u Lipowanów. Miejscowy malarz Ion Maloș zaprezentował nam historię wspólnoty i uczył nas malowania z wykorzystaniem symboliki Lipowan. Uczestnicy projektu byli zachwyceni tym, że mogli spróbować pisania ikon i używania alfabetu starosłowiańskiego. Tematyka była dowolna, każdy mógł namalować, co chciał. Jak podkreślił artysta – malarstwo jest jedyną sztuką, w której dozwolone jest kopiowanie.

Trzeci dzień projektu spędziliśmy u Polaków w Nowym Sokońcu. Panie Ana Zielonka i Ana Stascovian podzieliły się z nami swoimi umiejętnościami w wyszywaniu, którego używają zarówno do ozdabiania elementów stroju ludowego, jak i do wyrobu przedmiotów codziennego użytku. Pod okiem pań uczestnicy wykonali swoje pierwsze haftowane huszczki.

Czwarty dzień projektu odbył się w Suczawie, w gościnie u Niemców, gdzie pod okiem Magdy Gheorghiu uczyliśmy się wytwarzania biżuterii z modeliny. Każdy formował według swoich upodobań, a następnie wszystkie przedmioty umieściliśmy w piecu dla ich utrwalenia. Uczestnicy projektu okazali się bardzo zainteresowani tym zajęciem. Z ogromną chęcią wykonali biżuterię dla swoich mam, babć czy sióstr.

Projekt zakończył się w poniedziałek, 26 października w siedzibie Związku Polaków w Rumunii w Suczawie seminarium z udziałem przedstawicieli wszystkich mniejszości w nim uczestniczących. Podczas spotkania dyskutowano na temat korzyści płynących

acestui tip de proiecte și și-au exprimat dorința și entuziasmul de a organiza și alte astfel de proiecte comune. Tot în această zi s-a făcut și o expoziție cu toate creațiile pe care copiii le-au făcut în fiecare comunitate în parte.

Din partea Departamentului pentru Relații Interetnice a participat doamna Alina Barbîntă, care ne-a fost alături pe tot parcursul programului.

Prin aceste activități se urmărește sensibilizarea publicului în ceea ce privește valorificarea meșteșugurilor etnice, identificarea meșteșugurilor și confecționarea lor, obiecte hand made pe cale de dispariție datorită lipsei de interes a tinerilor de a se implica mai mult și a pune în valoare patrimoniul cultural al unei etnii. Aceste meșteșuguri pot duce la o cunoaștere mai bună între etnii precum și valorificarea bunurilor finite obținute în urma atelierelor meșteșugărești. Prin activitățile desfășurate în atelierelor meșteșugărești, tinerii vor ajunge la înțelegerea, cunoașterea importanței transiterii entității culturale, la păstrarea și conservarea acesteia, dar și la cultivarea și valorizarea bagajului cultural pe care îl au etniile ce trăiesc alături de români. Pe lângă toate acestea vor învăța lucruri noi, vor cunoaște comunități etnice noi și de asemenea vor învăța să confecționeze diferite obiecte reprezentative fiecărei comunități în parte.

Suntem convinși că meșteșugul și arta populară a etniilor vor supraviețui asemeni „focului viu” al eternei creații etnice și vor reprezenta, în permanență, marca noastră de identitate în conceptul cultural național. Însă și de noi depinde dacă meșteșugul și arta populară vor supraviețui veacului în care trăim, la adăpost de kitschul nimicitor. Salvați-le, păstrați și iubiți-le ca amintire a eroilor noștri!

Alina Spaine

z tego rodzaju działań, wyrażono też chęć organizacji podobnych wspólnych projektów. Tego dnia odbyła się także wystawa wszystkich prac wykonanych przez uczestników projektu podczas wizyt u poszczególnych mniejszości.

W ciągu realizacji całego projektu towarzyszyła nam Alina Barbîntă z Departamentu Relacji Interetnicznych.

Działania tego rodzaju mają na celu podniesienie świadomości społecznej co do znaczenia twórczości ludowej mniejszości narodowych, zachowania rękodzieła, które zanika w wyniku braku zainteresowania i zaangażowania ze strony młodego pokolenia w rozwijanie dziedzictwa kulturalnego swojej nacji. Rzemiosło może być doskonałym sposobem na wzajemne poznawanie się mniejszości i na docenienie pracy twórców ludowych poprzez samodzielne wykonywanie różnych przedmiotów podczas takiego rodzaju działań. Dzięki zajęciom w warsztatach rzemieślniczych młodzi ludzie mogą łatwiej zrozumieć znaczenie przekazywania wartości kulturowych, zachowania i pielęgnowania całego bagażu kulturowego mniejszości narodowych żyjących obok rumuńskiej większości. Poza tym, mogą zdobyć nowe doświadczenia, poznać nieznaną sobie mniejszości i nauczyć się wyrabianego przez nie rękodzieła.

Jesteśmy przekonani, że rzemiosło i sztuka ludowa przetrwa jak „żywy ogień” wiecznej kreacji i będzie nadal wyróżniać naszą tożsamość w kulturze narodowej. Od nas jednak głównie zależy, czy oprze się naszym pełnym kiczu czasom. Uratujmy je, zachowajmy i dbajmy o nie, jak o pamięć o naszych bohaterach!

Tłum. E. Wieruszewska-Calistru

Zdjęcia: I. Dascălu

Concursul Național de Recitare „Adam Mickiewicz” Kresy 2015

Sâmbătă, 31 octombrie a.c. la Casa Polonă din Suceava s-a desfășurat cea de-a XIX-a ediție a Concursului de Recitare Adam Mickiewicz – Kresy 2015. Concursul este anual organizat de Uniunea Polonezilor din România și anul acesta a fost finanțat de Ministerul Afacerilor Externe al R.P. din fondurile pentru diaspora. Premiile pentru categoria elevilor de liceu le-a sponsorizat Janina Hahula-Straton – fostă finalistă a etapelor sucevene a concursului Kresy, participantă la faza finală a concursului din Białystok și jurat la fazele eliminatorii organizate la Suceava.

Participantii la concurs au fost împărțiți în patru categorii de vârstă după cum urmează: categoria I – copii de până la clasa 0, categoria a-II-a – clasele I-IV, categoria a-III-a – clasele V-VIII și categoria a IV-a – elevi de liceu. În total au participat 84 de elevi din localitățile: Suceava, Solonețu Nou, Poiana Micului,

Ogólnorumuński Konkurs Recytatorski im. Adama Mickiewicza „Kresy 2015”

W sobotę 31 października br. w Domu Polskim w Suczawie odbyła się XIX edycja Ogólnorumuńskiego Konkursu Recytatorskiego im. Adama Mickiewicza „Kresy 2015”. Jak co roku konkurs zorganizował Związek Polaków w Rumunii, a dofinansowało go także tym razem Ministerstwo Spraw Zagranicznych RP z funduszy polonijnych. Nagrody w najstarszej kategorii wiekowej ufundowała także wielokrotna finalistka suczawskich Kresów, uczestniczka finałów w Białymstoku, a także jurorka naszych eliminacji Janina Hahula-Straton.

Uczestnicy konkursu wystąpili w czterech kategoriach wiekowych: kategoria I – dzieci do klasy 0, kategoria II – uczniowie klas I-IV, kategoria III – uczniowie klas V-VIII oraz kategoria IV – licealiści. W konkursie udział wzięło 84 recytatorów z Suczawy, Nowego Solonca, Pojany Mikuli, Moary, Wikszan i Pleszy. Zmagania na scenie rozpoczęła Daiana Albu z Moary wierszami „Jedzie, jedzie pan” i „Co lubią dzieci”.

Jak co roku konkurs poprowadziła Elżbieta Wieruszewska-Calistru, która na początku pozyczyła dzieciom i młodzieży sukcesów i podziękowała nauczycielom, rodzicom, dziadkom, którzy pomogli uczestnikom w przygotowaniach do konkursu. Opowiedziała także o międzynarodowym konkursie w Białymstoku, w którym wystąpią laureaci najstarszej kategorii wiekowej, wezmą także udział w warsztatach teatralnych, próbach do konkursu oraz finałowej gali, będą mieli okazję do zdobycia doświadczenia, a także obejrzenia wielu spektakli teatralnych. Tym razem uczestników przywitał i dodał im otuchy także prezes Związku Polaków w Rumunii Gerwazy Longher. Pożyczył im powodzenia i podziękował wszystkim, którzy przyczyni-

Moara, Vicșani și Pleșa, cu vârste cuprinse între 3 și 19 ani. Competiția a fost deschisă de către Diana Albu din Moara cu poeziile „Jedzie, jedzie pan” și „Co lubią dzieci”.

Ca în fiecare an, concursul a fost prezentat de Elżbieta Wieruszewska-Calistru, care le-a urat copiilor mult succes și le-a adresat mulțumiri profesorilor, părinților, bunicilor care i-au pregătit pe toți participanții. De asemenea, aceasta a informat cu privire la concursul internațional din Białystok și anume: concurenții vor participa la ateliere de recitare, la repetiții pentru concurs și la gala finală - concursul propriu-zis de recitare, vor avea ocazia să își îmbogățească cunoștințele și vor putea participa la spectacole de teatru. În acest an copiii au fost salutați și încurajați și de președintele Uniunii Polonezilor din România, Ghervazen Longher, care le-a transmis participanților mult succes și le-a adresat cuvinte de mulțumire tuturor celor care s-au impli-

cat activ în pregătirea acestor copii. De asemenea, acesta și-a exprimat bucuria că acest concurs a ajuns la a XIX-a ediție, și încă suscită interes în rândul copiilor și tinerilor din comunitate.

Juriul a fost alcătuit din: Dariusz Kasprzyk, lector de limba polonă la Universitatea „Al. I. Cuza” din Iași, Anetta Buzuk, profesor de limba polonă la Colegiul „Alexandru cel Bun” din Gura Humorului, pedagogul Lucica Țebrean din Gura Humorului precum și Iwona

li się do przygotowania recytacji dzieci. Wyraził także radość, że konkurs odbywa się już po raz dziewiętnasty i nadal jest atrakcyjny dla polonijnych dzieci i młodzieży.

W skład jury weszli: Dariusz Kasprzyk – lektor języka polskiego na Uniwersytecie im. Al. I. Cuza w Jassach, Anetta Buzuk – nauczycielka języka polskiego w Liceum im. Alexandru cel Bun w Gura Humorului, pedagog Lucica Țebrean z Gura Humorului oraz Iwona Olszewska-Marculeac ze Związku Polaków w Rumunii.

Zwycięzcami w I kategorii wiekowej zostali: Adelina Marcu z Suczawy – miejsce I, Ștefan Emanuel Calistru z Suczawy – miejsce II oraz Iulian Balac z Pojany Mikuli – miejsce III. Wyróżnienia otrzymali: Lucian Bălănică, Agata Apolonia Beleş, Yasmina Daria Longher i Ewa Emilia Marculeac z Nowego Sokońca oraz Maria Besiadęchi z Suczawy.

W II kategorii wiekowej miejsce I zajął David Gabriel Revai, miejsce II – David Vladislav Balac, a III – Georgel Piotrowschi – wszyscy trzej z Nowego Sokońca. Jury wyróżniło natomiast: Karolinę Longher z Suczawy, Alessio Halandutã z Moary, Amadę Daianę Beleş, Rafaela Marculeaca i Rafaela Stașcoveana z Nowego Sokońca.

W III kategorii wiekowej I nagrodę zdobyła Justyna Drozdek z Pojany Mikuli, II nagrodę – Suzana Revai z Nowego Sokońca, a III – Anastasia Drozdek

Olszewska-Marculeac de la Uniunea Polonezilor din România.

În ceea ce privește laureații acestei ediții la categoria I aceștia au fost: Adelina Marcu din Suceava care a câștigat premiul I, premiul II l-a obținut Ștefan Emanuel Calistru din Suceava, iar premiul III a fost acordat lui Iulian Balac din Poiana Micului. Menționi au obținut: Lucian Bălănică, Agata Apolonia Beleş, Yasmina Daria Longher și Ewa Emilia Marculeac din Solonețu Nou și Maria Besiadețchi din Suceava.

La categoria a II-a de vârstă premiul I a fost obținut de David Gabriel Revai, premiul II a fost câștigat de David Vladislav Balac, iar premiul III a fost revendicat de Georgetel Piotrovski. Câștigătorii celor trei premii principale sunt din Solonețu Nou. Menționi au obținut: Karolina Longher din Suceava, Alessio Halandută din Moara, Amada Daiana Beleş, Rafael Marculeac și Rafaela Stașcovean din Solonețu Nou.

La categoria a III-a de vârstă premiul I a fost câștigat de Justyna Drozdek din Poiana Micului, premiul II a fost obținut de Suzana Revai din Solonețu Nou iar premiul III i-a revenit Anastasiei Drozdek din Poiana Micului. Menționi au obținut Cristina Balac, Iuliana Buganiuc, Monica Marculeac din Poiana Micului, Andreea Sara Beleş, Andrei Gabriel Coman, Carmen Camelia Coman, Ramona Ancuța Drosceac și Gabriela Maria Stroca din Solonețu Nou, Daniela Flutur din Vicșani și Melania Curuț din Pleșa.

În ceea ce privește a IV-a categorie, premiul I a fost câștigat de Bernadeta Balac din Poiana Micului, premiul II a fost obținut de Mariana Gertruda Marculeac din Solonețu Nou, iar premiul III a fost acordat Agneșcăi Revai din Solonețu Nou. Menționi au obținut Miroslav Stanislav Drozdek din Poiana Micului și Antonina Drosceac din Solonețu Nou. Participanții de la cea de-a IV-a categorie de vârstă sunt toți elevii ai Colegiului „Alexandru cel Bun” din Gura Humorului.

Cele două finaliste: Bernadeta Balac și Mariana Gertruda Marculeac vor participa în zilele 7-12 decembrie la faza internațională a Concursului de Recitare – Kresy, care se va desfășura la Białystok. Acest concurs este organizat de filiala Asociației „Wspól-

z Pojany Mikuli. Wyróżnienia zaś otrzymali: Cristina Balac, Iuliana Buganiuc i Monica Marculeac z Pojany Mikuli, Andreea Sara Beleş, Andrei Gabriel Coman, Carmen Camelia Coman, Ramona Ancuța Drosceac i Gabriela Maria Stroca z Nowego Szołńca oraz Daniela Flutur z Wikszan i Melania Curuț z Pleszy.

W najstarszej IV kategorii miejsce I zajęła Bernadeta Balac z Pojany Mikuli, miejsce II – Mariana Gertruda Marculeac z Nowego Szołńca, a miejsce III – Agneșca Revai, także z Nowego Szołńca. Jury wyróżniło także recytacje Miroslava Stanislava Drozdka z Pojany Mikuli i Antoniny Drosceac z Nowego Szołńca. Wszyscy recytatorzy w najstarszej grupie wiekowej to uczniowie Liceum im. Alexandru cel Bun w Gura Humorului.

Dwie finalistki w najstarszej kategorii – Bernadeta Balac i Mariana Gertruda Marculeac – wezmą udział w dniach 7-12 grudnia w międzynarodowym Konkursie Laureatów, odbywającym się w Białymstoku. Organizuje go od 24 lat Podlaski Oddział Stowarzyszenia „Wspólnota Polska”. Mamy nadzieję, że wypadną dobrze. Życzymy im powodzenia!

nota Polska” din Białystok de 24 de ani. Le urăm fetelor mult succes și sperăm să obțină rezultate cât mai bune.

În acest an, organizatorii s-au gândit să preia partea frumoasă și distractivă a Halloween-ului, și anume să îi surprindă pe copii plănuiind o paradă a costumelor de Halloween. În timpul pauzei pentru deliberare, participanții s-au schimbat în costume de Halloween, și-au pictat fețele și mâinile și au încercat să fie cât mai fioroși. Întorși în sala de spectacole pentru decernarea premiilor, membrii juriului au găsit în locul copiilor multe vrăjitoare bune, dovlecei, prințese, clovni, pirați și diverse personaje de poveste. A urmat parada costumelor! Fiecare a defilat în fața juriului care a decis cine are cel mai frumos costum. Câștigătoare au fost cele trei vrăjitoare bune care și-au propus să lupte împotriva răului împreună: Adelina Marcu, Simona Spaine și Karolina Longher, însă toți participanții au primit premii delicioase.

Mulțumim tuturor copiilor pentru felul cum s-au pregătit pentru această zi atât de specială pentru ei. Toți au plecat acasă încântați și cu hotărârea de a câștiga concursul de anul următor.

Juliana Dascălu

Zdjęcia: I. Dascălu, Ńt. Calistru

W tym roku organizatorzy wpadli na pomysł, aby wykorzystać dobrą i radosną stronę Halloween i zaproponowali uczestnikom udział w paradzie przebierańców. Podczas przerwy na obrady jury dzieci przebrały się, umalowały twarze i ręce, aby nas jak najbardziej przestraszyć. Jury po powrocie z obrad zamiast recytatorów ujrzało mnóstwo dobrych czarownic, wrózek, dyń, księżniczek, klaunów, piratów i wiele innych bajkowych postaci. Rozpoczęła się parada przebierańców! Każdy z uczestników zaprezentował się na scenie przed jury, które zdecydować miało o najlepszym przebraniu. Zwyciężyły trzy dobre czarownice, które razem postanowiły walczyć ze złem: Adelina Marcu, Simona Spaine i Karolina Longher, jednak wszyscy pozostali przebierańcy także otrzymali „słodkie” nagrody i dyplomy.

Dziękujemy dzieciom za to, że tak starannie przygotowały się do tego wyjątkowego dnia. Mamy nadzieję, że wszyscy wyjechali zadowoleni i z postanowieniem zwycięstwa za rok.

Tłum. E. Wieruszewska-Calistru

